

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra žurnalistiky

KOREJSKÁ VÁLKA JAKO MILNÍK VÁLEČNÉHO ZPRAVODAJSTVÍ

Bakalářská diplomová práce

Denisa GUMBÍROVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Petr Orság Ph.D.

Olomouc 2015

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto závěrečnou bakalářskou práci vypracovala zcela samostatně, a uvedla veškerou literaturu i ostatní zdroje, které jsem k práci použila. Celkový počet znaků bakalářské práce je (včetně mezer, bez poznámek pod čarou a příloh) 79 843.

Podpis:

V Olomouci dne:

Poděkování:

Ráda bych poděkovala vedoucímu práce PhDr. Petru Orságovi, Ph.D. za odbornou pomoc, podnětné připomínky a trpělivé vedení při zpracování bakalářské práce.

Anotace

Katedra žurnalistiky

Filozofická fakulta, Univerzita Palackého v Olomouci

Autor: Denisa Gumbírová

Vedoucí práce: PhDr. Petr Orság, Ph.D.

Název: Korejská válka jako milník válečného zpravodajství

Anotace: Tato bakalářská práce se zabývá válečným zpravodajstvím při Korejské válce v letech 1950 až 1953. V práci jsou popsány postupy práce válečných korespondentů převážně ze Spojených států Amerických a srovnány podmínky píšících, rozhlasových a televizních reportérů. Pozornost je zaměřena také na systém cenzury, který se během této války několikrát měnil a působil rozbroje mezi korespondenty a ozbrojenými silami. Důraz je kladen na technologický posun od druhé světové války a zařazení tématu do kontextu dějin žurnalistiky.

Klíčová slova: válečné zpravodajství – Korejská válka – váleční korespondenti – televize – rozhlas – noviny – vysílání – cenzura – auto cenzura – válečná cenzura – mccarthismus – padesátá léta – studená válka

Summary

Department of journalism

Faculty of Arts, Palacký University Olomouc

Author: Denisa Gumbírová

Supervisor: PhDr. Petr Orság, Ph.D.

Title: Korean war as a milestone of war reporting

Summary: This bachelor thesis deals with the topic of war journalism during Korean war in between 1950 and 1953. It describes work procedures of war correspondents mostly from the United States of America and compares work conditions of print, radio and television correspondents. Attention is also directed at system of censorship, which changed several times during the war and caused conflict between correspondents and arm forces. Emphasis is focused on technological progress since second world war and placing the topic into context of journalism history.

Key words: War journalism – Korean War – war correspondents – television – radio – newspapers – broadcasting – censorship – self-censorship – war censorship – McCarthyism – fifties – cold war

Obsah

Úvod.....	1
1. Korejská válka	3
1.1. Historický kontext	3
1.2. Začátek války.....	4
1.3. Vstup OSN do války.....	5
1.4. Průběh války.....	5
2. Média Spojených států v letech 1950 až1953.....	7
2.1. Mccarthismus.....	7
2.2. Televize.....	9
2.3. Rozhlas	11
2.4. Noviny	13
3. Dělení válečných korespondentů	15
3.1. Armádní korespondenti	15
3.2. Civilní korespondenti	16
4. Práce válečných korespondentů.....	17
4.1. Akreditace.....	19
4.2. Začátek války.....	17
4.3. Přesun do Koreje	18
4.4. Technické zázemí	19
4.5. Zdroje informací.....	22
4.6. Ochrana válečných korespondentů.....	24
5. Cenzura	26
5.1. Bez cenzury	27
5.1.1. Kritické články	27
5.2. Autocenzura – dobrovolný cenzurní řád	28
5.2.1. Ohrožení bezpečnosti	30
5.3. Zavedení povinné cenzury.....	32
5.4. Válečné zločiny	34
5.4.1. Masakr u No Gun ri	35
5.4.2. Masakr u Pusanu	35
6. Korejská válka v médiích Spojených států	37

6.1. Korejská válka v tisku	37
6.1.1. Fotořafové	38
6.2. Korejská válka v rozhlasu.....	40
6.3. Korejská válka v televizi	41
6.3.1. Zdroje záběrů	42
6.3.2. Technické obtíže	42
6.3.3. Televizní pořady.....	43
6.3.4. Edward Murrow a See it Now	44
Závěr.....	46
Seznam zkratek	48
Seznam použité literatury	49
Seznam sborníkových zdrojů	52
Seznam novinových a časopiseckých článků	53
Seznam internetových zdrojů	53
Přílohy	57
Příloha č. 1: Seznam fotografií, obrázků, schémat	58
Příloha č. 2: Seznam videí	64

Úvod

Tato práce se zabývá činností novinářů, kteří informovali o Korejské válce v letech 1950 až 1953, především korespondentů Spojených států Amerických posílajících zprávy přímo z korejského poloostrova.

Korejská válka je výjimečná v několika ohledech. Za prvé nikdy neskončila, mezi Jižní Koreou a Severní lidově demokratickou republikou panuje dodnes pouze příměří. Mírová smlouva nebyla nikdy podepsána a napětí posledních let mezi Severní Koreou a Spojenými státy činí válku a její politický kontext opět aktuálním. Za druhé se nikdy netěšila velké mezinárodní pozornosti. I v Americe ji označují jako válku zapomenutou a jejím veteránům se nedostalo zdaleka tolik veřejného uznání jako veteránům druhé světové války. Třetí a pro tuto práci nejdůležitější výjimečností je postavení Korejské války v historii válečného a televizního zpravodajství. Byla totiž posledním konfliktem, o kterém se Američané dozvídali převážně z tisku a rozhlasu, a prvním, kde si televize vyzkoušela válečné zpravodajství.

Při zpracování diplomové práce vycházíme metodologicky z tvůrčí kompilační metody. Práci otevíráme kapitolami o Korejské válce obecně a stavu médií Spojených států v padesátých letech, které nám lépe pomohou pochopit okolnosti, za jakých korespondenti pracovali. Od třetí kapitoly se práce věnuje pouze válečným korespondentům. Těch se v Koreji vystřídalo na tři sta padesát a ve svých vzpomínkách tvrdili, že tak špatné zázemí měli jejich kolegové naposledy před sto lety v Americké občanské válce. Výrazný technický pokrok, který nastal od druhé světové války, jen umocňoval špatné podmínky, protože dával do každodenního kontrastu to, co byli korespondenti v polních podmínkách schopni udělat, s tím, co by měli být schopni udělat.

Hlavní cíle této práce jsou dva. Popsat technické podmínky, za jakých korespondenti pracovali, přiblížit pracovní postupy rozdílné u pišících, rozhlasových, televizních korespondentů a fotografů a vysvětlit, jakou roli v jejich technickém zázemí hrály ozbrojené síly. Druhým cílem je potom popsat omezení kladená na korespondenty ze strany ozbrojených sil, která byla oproti jiným válkám Spojených států specifická. Novináři neměli zprvu vůbec žádná formální omezení. Sami se museli rozhodovat, jaké informace je bezpečné zveřejnit. Nedostatek pravidel vyvolával mezi zástupci médií a armádou časté problémy. Ty eskalovaly otevřeně kritickým zpravodajstvím po čínské invazi na konci listopadu 1950. Před Vánocemi 1950 pak byla ustanovena pevná cenzurní

pravidla. Informace o válce však nikdy nebyly cenzurovány zcela, protože armáda neměla pravomoc omezovat novináře píšící mimo Koreu a Japonsko. To podnítilo u korespondentů značnou vynalézavost.

Oba cíle spolu úzce souvisí. Cenzura totiž byla částečně zavedena proto, aby zbrzdila dopad technického pokroku. Mezi druhou světovou válkou a Korejskou válkou uběhlo pouze pět let, ale technologický pokrok byl znatelný. Nové vynálezy umožnily až mnohonásobně rychlejší přenos informací, na který však armáda nebyla připravena. Vzhledem k časovému posunu se stávalo, že se zpráva o vojenské operaci objevila v novinách nebo rozhlasu rychleji, než stihla začít. Při popisování pracovních postupů se proto zaměřuji také na používanou techniku a limity, jaké kladla ve válečném prostředí.

Integrální součástí práce jsou přílohy. Obrázková příloha obsahuje mapu s vyznačenými posuny bojové linie a dobové fotografie vybrané tak, aby odrážely nové směry, kterými se fotožurnalistika během Korejské války vydala. Příloha s videi obsahuje dobové ukázky televizního vysílání.

1. Korejská válka

První kapitola této práce se týká přímo Korejské války, která byla prvním horkým konfliktem studené války. V letech 1950 se v ní střetla severní – Korejská lidově demokratická republika (KLDR) a jižní – Korejská republika.¹ Země, ležící na korejském poloostrově v subregionu Východní Asie, vstoupily do války za výrazné podpory a pomoci dvou soupeřících světových velmocí – Spojených států amerických a Sovětského svazu. Obsahem kapitoly je vysvětlení, co válce předcházelo, jaký byl její cíl a popis samotného průběhu války. Důležité obraty války totiž kopírovaly i zvraty ve vztahu médií a ozbrojených sil Spojených států.

1.1. Historický kontext

Korejský poloostrov byl v době vypuknutí války rozdělen na severní a jižní část podle 38. rovnoběžky. Toto rozdělení bylo výsledkem antihitlerovské konference z roku 1943, kde byl ustanoven poručnický systém, podle kterého dohlížel na mír v severní části poloostrova Sovětský svaz a na jižní části Spojené státy.² Období okupace nemělo podle další dohody z prosince 1945 přesáhnout hranici pěti let.³ Začínající studená válka však ovlivnila i řešení korejské otázky. Zatímco Spojené státy stály o rychlé znovusjednocení ostrova, Sovětský svaz chtěl zachovat okupační zóny i po skončení pětileté lhůty. Po neúspěšném jednání se Sovětským svazem postoupily Spojené státy otázku Koreje Organizaci spojených národů (OSN). Dočasná komise OSN pro Koreu měla dohlížet na přípravu a průběh svobodných voleb do celokorejského ústavodárného shromáždění.⁴ Sever ostrova ale mandát OSN odmítl a ve volbách, jejichž konání bylo stanoveno na květen 1948, tak volili jen Korejci z jižní části poloostrova.⁵ Zvolené ústavodárné shromáždění vyhlásilo 15. srpna 1948 Korejskou republiku s prezidentem Li Syn-Manem. Na severní části poloostrova potom byla 9. září 1948 vyhlášena Korejská lidově

¹ Dále jen Jižní Korea

² Nálevka 2010: 49

³ Nálevka 2010: 50

⁴ Nálevka 2010: 51

⁵ Tamtéž

demokratická republika (KLDŘ) s prezidentem Kim Ir-Senem „jejíž politický systém odpovídal sovětskému modelu tzv. socialistického státu, tj. autoritativní diktatuře komunistické strany“.⁶

Napětí mezi zeměmi se zvyšovalo i přesto, že v měsících před vypuknutím války stále probíhaly rozhovory o možném sjednocení. Prezident KLDŘ Kim Ir-Sen s tichým souhlasem předsedy komunistické strany Číny Mao Ce-tungem prezentoval plán na překročení 38. rovnoběžky generálnímu tajemníkovi komunistické strany Sovětského svazu J. V. Stalinovi poprvé v prosinci 1949. Argumentoval údajnými jihokorejskými provokacemi, připraveností severokorejské armády a později změnou v kurzu zahraniční politiky Spojených států pro Dálný východ.⁷ Na jaře Sovětský svaz zdvojnásobil vojenskou pomoc KLDŘ a finální pro válečné rozhodnutí padlo 10. června 1950. „Datum střetnutí zřejmě uspisilo rozhodnutí Spojených států zahájit v dohledné době s Japonskem rozhovory o uzavření mírové smlouvy. Sovětský svaz tuto skutečnost interpretoval jako bezprostřední ohrožení svých zájmů na Dálném východě, přičemž v jeho vlastní smlouvě s Maovou Čínou bylo Tokio výslovně uvedeno jako potenciální protivník.“⁸

1.2. Začátek války

KLDŘ napadla území Jižní Koreje 25. června 1950 ve čtyři hodiny ráno místního času. Ozbrojené síly KLDŘ čítaly pancéřovou brigádu o sto padesáti tancích sovětského původu⁹ a sedmi pěších divizích.¹⁰ Na 38. rovnoběžce porazily čtyři slabé jihokorejské divize a pokračovaly nejkratší cestou dále do vnitrozemí směrem k hlavnímu městu Jižní Koreje Soulu, vzdálenému zhruba 40 kilometrů od 38. rovnoběžky.¹¹

⁶ Nálevka 2010: 51

⁷ Pozornost Američanů se na konci čtyřicátých let stočila k závazkům v západní Evropě. Linii strategické obrany v Asii posunuli k Aleutům, Japonsku, souostroví Rjúkjú a Filipínám. To oznámil v lednu 1950 v projevu v Národním tiskovém klubu státní tajemník Dean Acheson a zároveň odmítl poskytnout jakékoliv záruky pro ty asijské státy, které se nacházely za vymezenou obrannou čarou. (Nálevka 2010: 51)

⁸ Nálevka 2010: 54

⁹ Dvorchak 1996: 7

¹⁰ Nálevka 2010: 54

¹¹ Pro lepší orientaci obsahuje bakalářská práce mapu posunů bojové linie. Viz Příloha č. 1. Obrázek 1; Dvorchak 1996: 8

1.3. Vstup OSN do války

První schůze Rady bezpečnosti OSN¹² reagující na začátek války se konala ještě 25. června ve dvě hodiny odpoledne.¹³ OSN na schůzi odsoudila severokorejskou agresi, vyzvala k okamžitému zastavení bojů a stažení útočnickových jednotek za 38. rovnoběžku.¹⁴ Severokorejci neuposlechli a o dva dny později OSN přijala americkou rezoluci, která doporučovala „*poskytnout Korejské republice takovou pomoc, jaká bude nutná k odražení ozbrojeného útoku a k nastolení míru a bezpečí v oblasti*“.¹⁵ Bylo to poprvé, kdy OSN, založená o pět let dříve v roce 1945, použila ozbrojené síly proti útočícímu státu.

Ke koalici se přidalo dvacet dva zemí OSN. Šestnáct z nich poslalo vojska, pět vojenské nemocnice. Nejsilnější v koalici byly početně i vybavením ozbrojené síly Spojených států, v Korejské válce zasahovaly všechny jejich složky – armáda, námořnictvo, námořní pěchota, letectvo i pobřežní stráž. Velitelem ozbrojených sil OSN byl jmenován pětihvězdičkový generál Douglas MacArthur, který byl velitelem amerických vojsk na Dálném východě po dobu okupace Japonska a po jeho kapitulaci byl pověřen obnovou země.¹⁶

1.4. Průběh války

V prvních střetnutích OSN na korejském poloostrově měla KLDK návrh a Jihokorejskou armádu i s ozbrojenými silami OSN zahnal za pusanský perimetr. Zde se vojska přeskupila a naplánovala vítězné zářijové vylodění u Inčchonu 15. září 1950, po kterém OSN znovu dobyla

¹² Charta OSN přisuzuje Radě bezpečnosti (RB) hlavní zodpovědnost za udržování mezinárodního míru a bezpečnosti. RB má 15 členů, z toho pět stálých – jsou to Čína, Francie, Rusko, USA a Velká Británie – a 10 nestálých, které Valné shromáždění volí na dvouleté období. [online] Rada Bezpečnosti. In: *Informační centrum OSN v Praze*. Praha: Informační centrum OSN. Dostupné z: <http://goo.gl/v829nr> (18. 4. 2015)

¹³ V roce 1950 byl místo Ruska stálým členem Sovětský svaz. Sovětský svaz však v roce 1950 Radu bezpečnosti bojkotoval, protestoval tak proti tomu, že Čína nebyla uznána členem OSN. Kdyby na jednání delegát Sovětského svazu chodil, mohl jako jeden z šesti stálých členů využít právo veta a OSN by v Koreji nemohlo zasáhnout. (Nálevka 2010: 55)

¹⁴ Nálevka 2010: 55

¹⁵ [online] UN Security Council: *Resolution of 27 June 1950*. Washington: UN, 27. 6. 1950. Dostupné z: <http://goo.gl/ISkX8N> (21. 3. 2015)

¹⁶ Nálevka 2010: 55

pusanský perimetr, Soul, 38. rovnoběžku¹⁷, hlavní město KLDK Pchjongjang a na začátku listopadu 1950 dosáhla řeky Amnokgang, korejsko-čínské hranice.¹⁸

Odpovědí na rychlý postup Spojenců byl vstup Čínské lidové republiky do války v noci na 26. listopadu 1950. Téměř vyhraná válka nabrala zcela nové otáčky. Číňané zatlačili ozbrojené síly OSN a Jižní Koreje zpět k 38. rovnoběžce a dál na jih.

23. listopadu zemřel po srážce džípu s nákladním autem jihokorejské armády velitel 8. armády generál poručík Walton H. Walker¹⁹ a na jeho místo nastoupil generál Matthew Ridgway. Pod velením Ridgwaye se 8. armádě podařilo obrátit situaci ve prospěch Spojených národů, znovu dobýt Soul a zahnat čínská vojska zpět za 38. rovnoběžku. Poté, co prezident Truman v dubnu 1951 odvolal MacArthura, jmenoval Ridgwaye velitelem ozbrojených sil Spojených národů v Koreji.²⁰

Dynamická válka prvního roku se v létě 1951 změnila ve válku zákopovou. Boje neopouštěly oblast 38. rovnoběžky.²¹ Mírové rozhovory trvaly dva roky a sedmnáct dní. Nová demarkační linie, několik kilometrů severně vzdálená od 38. rovnoběžky, byla stanovena 20. července a příměří podepsáno 27. července 1953²². „*K ukončení války přispěla jak výměna v Bílém domě, kde Trumana vystřídal v prezidentské funkci Dwight Eisenhower, tak Stalinova smrt v březnu 1953, po níž začaly nesmělé změny v sovětské zahraniční politice.*“²³

¹⁷ Generál MacArthur byl v tento moment optimistický a nechal se slyšet, že: „*Válka je u konce a hoši budou do Vánoc doma.*“ Přitom to byl on, kdo chtěl pokračovat dál na sever ke korejsko-čínské hranici. (Nálevka 2010: 17)

¹⁸ Nálevka 2010: 17

¹⁹ Dvorchak 1996: 120

²⁰ Manning 2011: LII

²¹ Nálevka 2010: 58

²² Nálevka 2010: 59

²³ Tamtéž

2. Média Spojených států v letech 1950 až 1953

V druhé kapitole popisujeme stav, v jakém se nacházela média Spojených států na začátku padesátých let. Zajímá nás technický pokrok i témata, která média v období řešila, a co je ovlivňovalo. Dohromady se tak snažíme vykreslit pozadí, na kterém média prezentovala Korejskou válku veřejnosti a vysvětlit přitom jejich technické zázemí a konkurenční boj, ke kterému mezi nimi docházelo. Celá dekáda padesátých let je ve Spojených státech označovaná za „zlatý věk televize“²⁴. Nové médium si získávalo na oblibě u veřejnosti – nejprve jako zdroj zábavy a postupně také jako zdroj seriózních informací. Pro vydavatele periodického tisku a majitele rozhlasových stanic obliba televize znamenala nárůst konkurence v boji o posluchače a čtenáře. Museli vymýšlet, čím jiným zaujmout. Výrazný pokrok zaznamenal také mladý obor public relations. První stránky novin plnily obavy, že studená válka přeroste ve třetí světovou a také kvůli tomu povolil v roce 1951 prezident Truman civilním agenturám používat pro citlivé dokumenty označení Top secret, secret, confidential a restricted. Jejich obsah nesměly vládní agentury sdělovat reportérům a reportéři ho nesměli přijímat.²⁵

2.1. Mccarthismus

Američané se na začátku padesátých let báli komunismu, báli se Sovětského svazu a dalšího použití atomových bomb. Tento strach dostal tvář, hlas a jméno senátora Josepha McCarthyho, který se mezi lety 1950 až 1954 stal hnacím motorem antikomunistické hysterie a často vykonstruovaných politických procesů, ve kterých byli lidé souzeni pod záminkou sympatizování s komunismem.

Mccarthismus, jak je toto období nazýváno, byla doba agresivního vyšetřování a výslechů na vratkých záminkách. Republikánský senátor z Wisconsinu obvinil ze sovětské infiltrace tisíce lidí. Primárně podezíral zaměstnance vlády, zábavního průmyslu, učitele a odboráře. Na základě vratkých a často za vlasy přitažených důkazů přicházeli tito podezřelí o zaměstnání a svobodu.²⁶

McCarthy se nebál mířit s kritikou na nejvyšší místa. V souvislosti s tématem Korejské války McCarthy podrýval autoritu prezidenta Trumana: „*Což by se komunisté odvážili 25. července*

²⁴ Emery 1984: 506

²⁵ Sweeney 2006: 124

²⁶ O období pojednává Toinet: 1974

*zaútočit na Jižní Koreu, kdyby si nemysleli, že mohou beztrestně vyzvat k boji Ameriku, na nejvyšší úrovni 'měkkou vůči komunismu'?*²⁷

Moc Josepha McCarthyho pramenila z velké části z publicity, které se jeho prohlášením dostávalo v médiích. Protože byl senátorem Spojených států, byla jeho slova otiskována na titulních stranách bez ověření – byl považován za oficiální zdroj. Znal čas uzávěrek novin a tiskových kanceláří a plánoval svá veřejná prohlášení tak, aby se jim dostalo nejvyšší viditelnosti. Ideálně na poslední chvíli, aby novináři neměli čas získat vyjádření druhé strany.²⁸ Často svolával ranní tiskovou konferenci jen proto, aby oznámil večerní tiskovou konferenci a získal tak dvojí publicitu. Jednu informaci vědomě využil na tři zprávy. „*Nejdřív udělal narážku, poté řekl jméno a za třetí řekl svou verzi toho, co jméno řeklo nebo udělalo. A noviny otiskly všechny tři zprávy.*“²⁹ Bayley na toto téma uvádí, že McCarthy byl: „*neohrabaný nikdo, ze kterého národní hrozbu udělali nezodpovědní novináři, kteří si sice rychle uvědomili, že je falešný, ale hráli s ním jeho levnou politickou hru ze zbabělství, nezájmu, cynismu a touhy po titulcích*“.³⁰

V roce 1951 McCarthy zaútočil na armádního generála a tehdejšího ministra obrany George Marshalla.³¹ Marshall o tři měsíce později podal demisi a McCarthyho toto osobní vítězství dalo punc nezranitelnosti. Narazil až po několika měsíčních útocích na armádu. V březnu 1954 ho armáda obvinila, že se snažil získat zvýhodnění pro svého asistenta. Slyšení armáda vs. McCarthy byla přenášena živě na televizi ABC.³² „*Na Američany udělalo největší dojem, že spatřili McCarthyho na vlastní oči. Až do té doby nemohli tuto osobnost věcně a přímo posoudit, neboť ji znali jen z článků tisku, které její brutalitu a hrubost značně potlačovaly. Předvést ji v televizi jako člověka z masa a kostí znamenalo otevřít spoustu očí, vnést světlo do mnoha zmatených duší.*“³³ Senátorem za stát Wisconsin zůstal McCarthy až do své smrti v roce

²⁷ Toinet 1974: 32

²⁸ Bayley 1981: 70

²⁹ Strout 1950: 5

³⁰ Vlastní překlad. Bayley 1981: 69

³¹ Toinet 1984: 33

³² Toinet 1984: 34

³³ Tamtéž

1957,³⁴ ale už nikdy nezískal stejný vliv.³⁵ Posledním zásahem do jeho vlivu byl televizní speciál *See it Now* respektovaného původně rozhlasového novináře Edwarda Murrowa³⁶. Jak napsal Douglas Cater: „*Mccarthismus zahubila moc publicity stejně jistě, jako ho předtím vytvořila.*“³⁷

2.2. Televize

Do začátku padesátých let byla televize ve Spojených státech vnímána jako válečný vynález – drahá hračka pro několik vyvolených. Během jednoho desetiletí se z ní stal hlavní zdroj informací a hybatel veřejného mínění.³⁸ Žádná jiná technologie nevzrostla takovým tempem. V roce 1946 mělo televizi 0,02 % amerických domácností, v roce 1950 to už bylo 9 % a v roce 1955 78%.³⁹

Amerika byla televizí fascinovaná. Brzy se stala symbolem společenské úrovně. Lidé preferovali bary, kde byla televize. Kdo neměl televizi doma, hledal výmluvy, aby ji mohl chodit sledovat k přátelům nebo širší rodině. „*Nutnost být považován v počátečním období rozšíření televize za vlastníka televizního přijímače byla tak silná, že některé rodiny prý kupovaly antény a nápadně je instalovaly na svých obydlích dlouho předtím, než mohly opravdu zapojit na jejich vývod televize.*“⁴⁰

Mezi lety 1948 a 1952 zmrazila americká vláda vydávání licencí k televiznímu vysílání. Původně bylo plánované jen na šest měsíců.⁴¹ Do té doby rozdala už 108 licencí a půl rok měl stačit na vyřešení technického zázemí pro budoucí zvýšený počet televizních stanic, jejichž signál nebylo zatím jak kvalitně přenášet. Začátek Korejské války a složitost technických problémů protáhla pozastavení licencí na čtyři roky. Po rozmrazení licenčního procesu požádalo o licenci dalších 700 stanic a jejich žádostem bylo rychle vyhověno.⁴²

³⁴ Bayley 1981: 167

³⁵ Emery 1984: 510

³⁶ Příloha č. 2. Video 1.

³⁷ Vlastní překlad. Cater 1959: 73

³⁸ Diggs-Brown 2011: 54

³⁹ U.S. Census, *Statistical Abstract of the United States*, 106th ed. Washington D.C. 1986. In: DeFleur 1996: 123

⁴⁰ DeFleur 1996: 123

⁴¹ [online] Freeze of 1948. In: *Museum of Broadcast Communications*. Dostupné z: <http://goo.gl/IZYJD6> (21. 3. 2015). Autor neuveden.

⁴² DeFleur 1996: 123

Nicméně mezi lety 1950 až 1953 ovládaly televizní trh tři hlavní společnosti CBS, NBC a ABC. Většina pořadů kromě filmů se vysílala živě a primární funkce televize jako média nebyla informativní, ale zábavní. Zprávy neměly pro diváky v začátcích televize velkou důležitost.⁴³ Podle průzkumu z roku 1948 více než 46 % majitelů televizorů dávalo přednost komediálním programům. Zprávy sledovaly 2,3 % diváků. Když byli osloveni tázáni, jaký obsah jim v televizi chybí, 22,7 % jmenovalo nové a lepší filmy. Větší množství aktuálních zpráv zaškrtnulo jen 1,2 %.⁴⁴ Populární byly talk show, varieté a seriály (*I love Lucy*).⁴⁵

Vůbec první zprávy začala televize vysílat už během druhé světové války, ale jen s týdenní periodicitou a sestříhané ze záběrů filmových týdeníků.⁴⁶ První zpravodajský pořad, který se vysílal víckrát do týdne, běžel na televizi NBC od února 1948. Začínal znělkou promující sponzora zpráv, cigarety Camel, a byl nejprve bez hlasatele.⁴⁷ Až v únoru 1949 byl přejmenován *Camel News Caravan with John Cameron Swayzee*.⁴⁸ S jeho osobou je spojené první použití označení práce „*anchor*“ česky hlasatel.⁴⁹ CBS začala zprávy vícekrát do týdne vysílat také na jaře 1948, od května, pod názvem *CBS Evening News*. Na konci léta téhož roku začal zprávy moderovat Douglas Edwards a pořad byl přejmenován na *Douglas Edwards With the News*.⁵⁰

Oba pořady jsou příkladem průkopnictví televizních zpráv. Jejich kvalita a technické možnosti byly z počátku velmi prosté. Hlasatel za stolem četl poznámky vytištěné na papíře. Televize neměla žádné zkušenosti s propojením zvukových a vizuálních materiálů.⁵¹

⁴³ Emery 1984: 502

⁴⁴ MacDonald 1985

⁴⁵ Tamtéž

⁴⁶ Filmové týdeníky byly krátké dokumentární filmy, které se promítaly v biografech před začátkem filmu nebo ve speciálních sálech celý den. Existovaly i biografy specializované pouze na promítání týdeníků. Obsahovaly aktuální záběry z důležitých událostí týdne, jejich funkce byla informační a zábavní. [online] SCHOENHERR, Steven: History of the Newsreel. In: *South Bay Historical Society* Aktualizováno 2. srpna 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/ChbwES> (21. 3. 2015)

⁴⁷ Ponce De Leon 2015

⁴⁸ Příloha č. 2. Video 2.

⁴⁹ Dlouhá léta bylo první použití slova anchor spojeno s osobou moderátora Waltera Cronkita a datováno do roku 1952. Podle knihy Mika Conwaye bylo ale označení poprvé použito v souvislosti s Johnem Cameronem Swayzeem. (Conway 2014)

⁵⁰ Ponce De Leon 2015; Příloha č. 2. Video 3.

⁵¹ MacDonald 1985

Problém byl se získáváním, zpracováváním a distribucí aktuálních záběrů. Ve větší míře je televize přejímaly. Události národní a mezinárodní důležitosti dokumentovaly společnosti zabývající se výrobou filmových týdeníků, které je potom také rozšiřovaly po biografech.⁵² Televize pro ně znamenala hrozbu, protože kdyby dokázala rozvinout svůj dokumentaristický potenciál, společnosti natáčející filmové týdeníky by mohly zkrachovat.^{53 54}

Technické limity doháněli na CBS vynalézavostí. Když například neměli dostatek záběrů z Korejské války, naučili se ve zprávách používat k vizualizaci bitev plastové vojáčky.⁵⁵ Na CBS byla také poprvé použita struktura reportáže, která začíná „*příhláškou*“, ve které reportér mluví do kamery přímo z místa konání akce, pokračuje filmem s komentářem nahraným „*mimo obraz*“ a končí „*odhláškou*“, ve které je reportér opět v záběru.⁵⁶ Postup okopírovaly všechny stanice a s úpravami je celosvětově používaný dodnes.

Veškerou průkopnickou činnost však televizi velmi usnadnil rozhlas, který si stejným procesem prošel před třiceti lety. Díky němu byli diváci na televizi připravení.⁵⁷ Přeorientování se z rozhlasu na televizi bylo snazší, i protože řada televizních žánrů byla převzatá z rozhlasu – například soutěžní pořady, vědomostní kvízy nebo telenovely. Zároveň hlas mnohých nových televizních tváří už diváci znali z rozhlasu. To přirozeně vedlo k rivalitě mezi dvěma médii.⁵⁸

2.3. Rozhlas

Zatímco televize byla v padesátých letech novinkou, rozhlas už byl zavedený. Ve třicátých a čtyřicátých letech byl nejrychlejším zdrojem informací a lidé mu důvěřovali. „*Rozhlas v té době pokrýval potřeby milionů těžce zkoušených lidí. Nabízel hudbu, která oživovala jejich klesající mysl, komiky, kteří je rozveselovali, a dramatické zprávy, které odpoutávaly pozornost od jejich*

⁵² [online] SCHOENHERR, Steven: History of the Newsreel. In: *South Bay Historical Society* Aktualizováno 2. srpna 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/ChbwES> (21. 3. 2015)

⁵³ MacDonald 1985

⁵⁴ Což se stalo, ale až v 60. letech. [online] SCHOENHERR, Steven: History of the Newsreel. In: *South Bay Historical Society* Aktualizováno 2. srpna 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/ChbwES> (21. 3. 2015)

⁵⁵ Ponce De Leon 2015

⁵⁶ Tamtéž

⁵⁷ DeFleur 1996: 120

⁵⁸ Emery 1984: 507

osobních problémů.⁵⁹ V roce 1950 existovalo v USA 2 300 AM stanic a 760 FM stanic.⁶⁰ 61 Televizních stanic bylo jen 108, přesto znamenaly pro rozhlas hrozbu. Oslovovaly stejné inzerenty a ukrajovaly z počtu potenciálních posluchačů., *Z počátku se o soutěžení rozhlas pokusil s poněkud optimistickým argumentem, že za ta léta si lidé vypěstovali k rozhlasu, který jim tak dobře sloužil, hlubokou náklonost a že nemohou být tak snadno odlákáni k takové blýskavé novotě, jakou je televize.*⁶²

Sledovanost televizí ale rostla a poslechovost klesala. Protože večerní rodinnou zábavu nyní zajišťovala televize, musel rozhlas na začátku padesátých let najít nové pole působnosti, na kterém ho televize nemohla nahradit. A našel ho. „*Rozhlas byl vystěhován z obývacího pokoje a stal se součástí ložnice, kuchyně, automobilu a pláže. Tranzistory a později integrovaná technologie, které otevřely obrovský trh pro miniaturní přijímače, umožnily rozhlasu vyhnout se poválečnému úpadku, který se v důsledku rozvoje televize projevil u kin.*“⁶³

Kromě velikosti změnil rozhlas na začátku padesátých let i programovou skladbu. Za odborníka a inovátora v této oblasti byl považován Elmo Ellis, programový ředitel rádia WSB⁶⁴ a pozdější držitel ocenění Peabody,⁶⁵ který napsal návod na „odstraňování rzi z rádia“ – článek se seznamem sta pravidel, jak revitalizovat rozhlasové vysílání, aby bylo konkurenceschopné v éře televize.⁶⁶ Vycházel přitom ze svých zkušeností nabytých u WSB. Doporučil, aby rádio: „*slezlo z pódia, zahodilo pompéznost a nasadilo kolečkové brusle. Vmísilo se mezi obyvatele, sbíralo a*

⁵⁹ DeFleur 1996: 121

⁶⁰ Sandler 1995: 56

⁶¹ AM stanice vysílají amplitudovou modulací a jsou náchylnější na rušení výboji atmosférické elektřiny, jiskření elektrických spotřebičů a rozvodů, provozem vozidel atd. Využívají se při vysílání na dlouhých středních a krátkých vlnách. FM stanice vysílají kmitočtovou modulací, která není náchylná na rušení a umožňuje přenášet výrazně širší kmitočtové písmo. [online] Jaký je rozdíl mezi AM a FM?. In: *Český rozhlas*. Dostupné z: <http://goo.gl/TpqiHw> (13. 4. 2015). Autor neuveden.

⁶² DeFleur 1996: 121

⁶³ Tamtéž

⁶⁴ Rozhlasová stanice vysílající ve městě Atlanta v americkém státu Georgie

⁶⁵ Výroční cena se uděluje za význačnou a zasloužilou veřejnou službu v americkém rozhlasu a televizi. Elmo Ellis získal ocenění v roce 1965 za vynikající činnost v regionálním rozhlasu. [online] Personal Award: Elmo Ellis. In: Peabody Awards. Athens (Georgia): University of Georgia. Dostupné z: <http://goo.gl/RRvUsH> (21. 3. 2015) Autor neuveden.

⁶⁶ Sterling 2004: 875

reflektovalo akce a názory“.⁶⁷ Podle jeho podřízeného Jima Wesleyho také volal po větším množství kreativního obsahu, používání zvukových efektů, zakomponování novinových titulků a předpovědí počasí do znělek stanic nebo zábavnějším způsobu psaní místních zpráv. Byl zastáncem aktivního publika a zapojování posluchačů do vysílání.⁶⁸

Další taktikou boje proti úbytku posluchačů byla formátová rádia. Majitelé rozhlasových stanic se u nich zaměřili na demografii – stanice se lišily podle cílové skupiny: podle věku, příjmu, dosaženého vzdělání i rasy. Případně se dělily podle stylu hudby – posluchači si mohli naladit speciální stanici k poslechu klasické hudby, rocku a vznikly i stanice „Top 40“, vysílající pouze nejaktuálnější hity. Vedoucí rozhlasových stanic vymysleli jejich pravidla tak, aby jejich stanice získala jedinečnou identitu. Pravidla zahrnovala předpis kolik písní a jakého žánru hrát, nebo kolik reklam by měla stanice pouštět.⁶⁹

Krok kupředu učinil rozhlas i v oblasti zpravodajství. Mnoho rozhlasových stanic začalo v padesátých letech tvořit vlastní specializované zpravodajské redakce. Na CBS prodloužili hlavní zprávy v celou hodinu místo pěti minut na deset a přidali pětiminutový zpravodajský blok každou půlhodinu.⁷⁰ Celostátní zprávy redakce dostávaly telegrafem od tiskových agentur a jako regionální zdroje informací využívaly místní policejní a hasičské stanice nebo tipy od posluchačů. Populární bylo vysílat z neobvyklých míst, jako například z horkovzdušného balonu nebo středu plaveckého bazénu.⁷¹

2.4. Noviny

Vedle rozhlasu ovlivnila televize v padesátých letech 20. století i produkci novin. Na konci čtyřicátých a přelomu padesátých let to ale ještě nikdo příliš neočekával. Noviny se vezly na vlně poválečného boomeru⁷², prosperovaly, jejich prodej rostl. Televize se navíc žurnalistice ještě příliš

⁶⁷ Vlastní překlad. Citace Elmo Ellise In: Sterling 2004: 875

⁶⁸ Wesley 2011: 92

⁶⁹ Sterling 2001: 368

⁷⁰ Bliss 1991: 189

⁷¹ [online]. PETENAUDE, Sara; FLEMING, Kevin. 1950S: GROWTH AND CHANGE. In: *The history of Radio Broadcasting in Georgia*. Georgia: Georgia State University Dostupné z: <http://goo.gl/1A5ayX> (21. 3. 2015)

⁷² Davies 2006: 50

nevěnovala.⁷³ Později zavedené patnáctiminutové večerní televizní zprávy vycházely ze zpráv uveřejněných v ranním tisku.⁷⁴ Noviny stále zůstávaly primárním zdrojem informací.

Noviny z televize navíc generovaly zisk, a to hned několika cestami. Společnosti zabývající se výrobou televizorů inzerovaly televize na prodej a stanice inzerovaly televizní program. K tomu se ukázalo, že významné televizí přenášené události, jako například návrat generála MacArthura z Koreje nebo korunovace Alžběty II., zvedaly prodej novin – lidé chtěli víc informací o tom, co včera viděli v televizi.⁷⁵

Novináři vnímali televizi jako konkurenta spíše pro periodika s primárně zábavní funkcí – časopisy a bulvár, ale o seriózní denní tisk se neobávali.⁷⁶ Moc televizní obrazovky si začali uvědomovat, až když pro řadové politické zpravodaje začal být problém sehnat exkluzivní zprávy, protože politici začali preferovat poskytování rozhovorů do televize.⁷⁷ Vztahy novinářů a politiků komplikovalo také to, že počet politiků narostl a začali využívat služeb public relations.⁷⁸ Obojí způsobilo, že byly otiskovány pouze informace z tiskových zpráv a tím se zvýšila nekritičnost vůči obsahu a jednotvárnost zpravodajství.⁷⁹ Prodej novin však televize v padesátých letech ještě neovlivnila. Počet deníků se neměnil a prodej každoročně rostl o jedno až dvě procenta, kromě let 1952 a 1958, kdy pokles odrážel propad v národní ekonomice.⁸⁰

⁷³ Viz 2.2. Televize

⁷⁴ Ponce De Leon 2015

⁷⁵ Davies 2006:53

⁷⁶ Tamtéž

⁷⁷ Davies 2006:55

⁷⁸ Davies 2006: 36

⁷⁹ Davies 2006: 37

⁸⁰ Davies 2006: 52

3. Dělení válečných korespondentů

Poté, co jsme v úvodních dvou kapitolách představili Korejskou válku jako konflikt a také stav a problémy, jež řešila na začátku padesátých let média Spojených států, začínáme se od třetí kapitoly soustředit plně na práci novinářů u připravování zpravodajství o Korejské válce. Mezinárodní humanitární právo⁸¹ rozlišuje dvě kategorie novinářů ve válečných zónách: válečné korespondenty akreditované u armádních sil a nezávislé novináře. Vedle toho v Korejské válce působili i armádní korespondenti placení ozbrojenými silami, jejichž články měly posilovat válečnou propagandu. Primárním zájmem této práce jsou civilní váleční korespondenti, vyslaní na místo redakcemi amerických médií. V této kapitole je odlišíme od korespondentů armádních.

3.1. Armádní korespondenti

Armádní korespondenti byli povolanci nebo profesionální vojáci, jejichž prací bylo vydávat každý den korejskou edici deníku *Pacifické Hvězdy a pruhu*.⁸² Byli přiděleni k jednotlivým divizím, psali přímo v Koreji a editovali a tiskli v Tokiu. Deník byl potom rozšiřován letecky do předních linií, vojenských nemocnic, na velitelství a do dalších jednotek ozbrojených sil.⁸³

Hlavním posláním *Hvězd a pruhů* bylo udržovat morálku. Časté proto byly články o hrdinných činech napříč všemi složkami ozbrojených sil a reportáže z vítězných bitev. Korespondenti měli novinářský průkaz podepsaný generálem MacArthurem, který jim otevíral dveře k velitelům na všech úrovních. Měli povoleno a doporučováno používat pravá jména všech povolanců, vojáků a důstojníků, o kterých ve svých člancích psali.⁸⁴ S civilními korespondenty

⁸¹ [online] DORMAN, Knüt. International Humanitarian Law and the Protection of Media Professionals Working in Armed Conflicts. In: *International Comitee of the Red Cross* 1. 12. 2007. Dostupné z: <http://goo.gl/V5pILt> (21. 3. 2015)

⁸² *Hvězdy a pruhu* jsou deník vydávaný ministerstvem obrany Spojených států pro vojáky ozbrojených sil a jejich rodiny. Poprvé vyšel v roce 1861 během Americké občanské války, znovu se objevil za první světové války a pravidelně začal vycházet za druhé světové války. *Odnož Pacifické Hvězdy a Pruhu* vycházela od roku 1945. [online] About Stars and Stripes In: *Stars and Stripes*. Washington, D.C, 17. 12. 2014. Dostupné z: <http://goo.gl/CaADcR> (21. 3. 2015) Autor neuveden.

⁸³ [online] MILLHOLLAND, Arthur. A Stars & Stripes Correspondent Memoir. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/6TSUo3> (21. 3. 2015) Millholand sloužil jako korespondent *Hvězd a pruhů* v roce 1951.

⁸⁴ Tamtéž

udržovali přátelské vztahy a vzájemně si při práci vypomáhali.⁸⁵ Pozdější formální zavedení cenzury⁸⁶ se Hvězd a pruhů nedotklo už z principu vedení novin. Konfliktní či kontroverzní témata ani názorové články nebo editoriéla v nich nevycházely.⁸⁷

3.2. Civilní korespondenti

Vedle armádních korespondentů informovali o válce v Koreji hlavně civilní váleční korespondenti, které na místo vyslaly redakce amerických médií a jejichž působení je hlavním zájmem této práce. Tento typ válečného korespondenta definuje Dictionnaire de droit international jako „*jakéhokoliv specializovaného žurnalistu, který je přítomen se schválením a pod ochranou ozbrojených sil v nebezpečných situacích a na válečném poli a jehož úkolem je poskytovat informace o událostech a probíhajících ozbrojených střetech*“.⁸⁸ Definice reflektuje praxi během druhé světové války a Korejské války. Označení zahrnovalo jakéhokoliv korespondenta⁸⁹, a jeho technické asistenty, pro které byla tato aktivita primárním zaměstnáním.⁹⁰ Vzhledem k tomu, že Spojené státy nikdy nevyhlásily Severní Koreji válku, ujalo se tam pro nasazení ozbrojených sil OSN označení *police action*. Proto se někteří korespondenti sami označovali jako *police action correspondent* a ne *war correspondent*.⁹¹

⁸⁵ Během Korejské války byl zaveden press pool systém. Například k mírovým rozhovorům smělo vždy jen dvacet korespondentů najednou. O tom, kdo pojedí, se rozhodovali sami a o informace, které tam získali, se potom dělili s kolegy. (Casey 2008: 271)

⁸⁶ Viz kapitola 5. Cenzura

⁸⁷ Od 14. září 1950 do 1. října 1951 vycházel ještě dvoulist s názvem Eagle Forward, který si sám vydával 24. pěší regiment, jedna z posledních segregovaných černošských jednotek Americké armády. Noviny vycházely v nákladu šesti set kusů a vojáci si je posílali ze zákopu do zákopu. Vznikaly za polních podmínek přímo na frontě. První strana obsahovala informace o světových událostech a aktuálním vývoji situace v Koreji. Druhá strana byla věnovaná přímo 24. regimentu s informacemi o hrdinských činech mužstva, oceněních a občasných vtipcích, modlitbách a zajímavostech z americké historie. List zanikl s rozpuštěním regimentu. [online] Korean foxhole newspaper. In: *Paperlessarchives*. Dostupné z: <http://goo.gl/DQmMIM> (29. 3. 2015)

⁸⁸ Vlastní překlad. Salmon 2001: 275

⁸⁹ Bez ohledu na technickou specializaci.

⁹⁰ [online] UN. General Assembly. Art 2 (a) *Protection of Journalists engaged in dangerous missions in areas of armed conflict*. 1. 8. 1975. UN document A/10147. Dostupné z: <http://goo.gl/laozLz> (21. 3. 2015)

⁹¹ [online] VALLOWE, Ray. Press Coverage Propaganda or Good Press. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/twFkj0> (13. 4. 2015)

4. Práce válečných korespondentů

Následující kapitoly se, pokud není uvedeno jinak, věnují korespondentům civilním. Během prvních měsíců války jich z devatenácti zemí OSN do Koreje přijelo 280.⁹² Na konci války jich na velitelství OSN bylo akreditováno celkem 350.⁹³ Předpokládá se ale, že reálně se na místě v jednom čase dohromady pohybovala maximálně čtvrtina a svědectví samotných korespondentů mluví ještě o nižším počtu: Margeurite Higginsová (New York Herald Tribune) situaci viděla následovně: „*Navzdory často publikovaným 270 korespondentům v Korejské válce, jich nikdy podle mé osobní zkušenosti nebylo na frontě víc než šedesát naráz a průměr se blížil spíš ke dvaceti.*“⁹⁴

4.1. Začátek války

Když 25. června 1950 překročila armáda KLRD 38. rovnoběžku, byla přímo v Koreji jen malá skupina amerických reportérů. Walter Simmons (Chicago Tribune)⁹⁵ přijel do Soulu o několik dní dříve, aby napsal o jihokorejském národním shromáždění, a rozhodl se ve městě ještě několik dní setrvat. Jeho informace o propuknutí války byly prvními neagenturními zprávami, které se dostaly zpět do Spojených států. Vůbec první zveřejněné zprávy o invazi dodal korespondent tiskové agentury United Press Jack James.⁹⁶ ⁹⁷ Když se v pobočce United Press (dále jen UP) ve Washingtonu snažila ověřit informace v Pentagonu, zjistili, že ani vyšší důstojníci neměli o invazi zatím žádné zprávy. Oproti oficiálním zdrojům byla zpráva UP rychlejší o dvacet minut.⁹⁸ Už začátek války tak nastínil, co bude největším oříškem ve vztahu oficiálních zdrojů a novinářů – rychlost technologií. Rychlosti, alespoň zdánlivě, nahrával i časový posun. Válka začala

⁹² Roth 2010: 201

⁹³ Roth 2010: 499

⁹⁴ Vlastní překlad. Higgins 1951

⁹⁵ Roth 2010: 201

⁹⁶ Dvorchak 1996: 7

⁹⁷ První zprávy o tom, že se něco děje na 38. rovnoběžce se dostaly do CBS News už večer v sobotu 24. června, ale protože tam byly menší potyčky časté, rozhlas se je rozhodl do vysílání ve 23 hodin nezařadit. (Bliss 1991: 256)

⁹⁸ Tamtéž

25. června ve čtyři hodiny ráno, na východním pobřeží Spojených států bylo 14 hodin 24. června. První zprávy o invazi se tak v novinách objevily kalendářně ve stejný den 25. června ráno.⁹⁹

4.2. Přesun do Koreje

Zprávy o vypuknutí války se mezi americkými novináři v Asii rozšířily bleskově. Prvními, kdo se dostali do Koreje, byli korespondenti Keeys Beech (Chicago Daily News), John Rich (NBC), Peter Kalischner (United Press), Frank Gibney (Time) a Margeurite Higginsová (New York Herald Tribune). Všichni cestovali z Tokia.¹⁰⁰

Během první noci v Koreji museli všichni korespondenti opustit spolu s americkým velitelstvím napadený Soul. Zažili odstřelení mostu a plavení po řece Han na nafukovacích člunech. Uprchli do Suwonu, odkud ale nebyla možnost odeslat článek. Vybraná pětice novinářů, které se od té chvíle přezdívalo „Palácová stráž“,¹⁰¹ dostala a využila nabídku místa v letadle do Tokia od generála MacArthura. Šéfové tiskových kanceláří Russ Brines (Associated Press), Earnest Hoberech (United Press), Howard Handleman (International News Service), Roy McCartney (Reuters) a korespondentka Margeurite Higginsová byli jediní, kdo měl v prvních hektických dnech války přístup k oficiálním informacím.¹⁰²

Další korespondenti začali přijíždět do Koreje zároveň s ozbrojenými silami OSN. Samotný postup před příjezdem do Koreje popsal fotograf AP Max Desfor. „25. toho měsíce severokorejští vojáci překročili 38. rovnoběžku do Jižní Koreje a začala válka. Okamžitě jsem se přihlásil, že dobrovolně pojedu jako válečný korespondent, ale bylo mi řečeno, že to není potřeba. Podle mého šéfa, cituji: ‘Válka skončí do dvou týdnů.‘ Nekritizuji svého šéfa, stejný názor měli všichni. Nicméně za pár dní mi šéf zavolal a ptal se, jestli jsem pořád ochotný jet. Moje odpověď byla kladná a spěchal jsem rychle do kanceláře. Během patnácti minut byl můj pas na cestě do Washingtonu kvůli vízům, má cesta na Floridu byla zrušena a měl jsem letenku do Tokia s mezipřistáním v Seattlu, kde mě dohnal pas, se kterým jsem mohl cestovat dál. Zastavil jsem se v Tokiu tak dlouho, abych mohl vyřídit nutnou vojenskou akreditaci, odbavení a dostat vhodnější oblečení. Do dvou týdnů od

⁹⁹ United Press. War is Declared by North Koreans. Fighting of Border. *The New York Times*. New York, str. 1. 25. 6. 1950

¹⁰⁰ Casey 2008: 42

¹⁰¹ Vlastní překlad. Higgins 1951

¹⁰² Tamtéž

začátku války jsem byl v Koreji.¹⁰³ Do konce srpna 1950 bylo akreditovaných korespondentů v Koreji sedmdesát.¹⁰⁴

4.3. Akreditace

Novinářská akreditace znamenala v podstatě oboustranně prospěšnou smlouvu. Ozbrojené síly budou dávat korespondentovi najíst, poskytnou mu uniformu i ubytování a dovolí používat vojenské vybavení k přepravě po Koreji i odesílání článků zpět do Států.¹⁰⁵ Za to korespondent slíbí, že uchová informace, jejichž zveřejnění by mohlo být nebezpečné a nápomocné nepříteli – tedy bude respektovat cenzuru¹⁰⁶ a vojenské právo – korespondent mohl být v případě hrubého porušení pravidel poslán před vojenský soud.¹⁰⁷ V praxi ozbrojené síly, navzdory častým porušením úmluv, pouze rušily akreditace. Jen od začátku války do prosince 1950 zrušilo velitelství akreditaci sedmnácti korespondentům¹⁰⁸

Z dobových fotografií je zřejmé, že civilní korespondenti nosili uniformy, na kterých nebyla hodnost, ale označení korespondenta – nášivka s označením *accredited war correspondent, U.N. War Correspondent*, nebo jenom *C.*¹⁰⁹ Přesto s nimi bylo jednáno jako s kapitány – to jim mimo jiné dovolovalo stravovat se v důstojnických jídelnách.¹¹⁰

4.4. Technické zázemí

Psát o Korejské válce přímo z korejského poloostrova bylo pro korespondenty náročné. Na rozdíl od druhé světové války byli zvláště ze začátku závislí na armádním zásobování a komunikačním

¹⁰³ Desfor 2015: 77

¹⁰⁴ Dvorchak 1996: 214

¹⁰⁵ Casey 2008: 45

¹⁰⁶ V závislosti na období, ve kterém do Koreje jel – viz kapitola 5. Cenzura

¹⁰⁷ Casey 2008: 161

¹⁰⁸ KNIGHTLEY, Philip. *The First Casualty*. 1975: str. 349 In. Bliss 1991: 263

¹⁰⁹ Viz Příloha 1. Obrázky 2 a 3. Autentické nášivky korespondentů z Korejské války se dají zakoupit na mnoha internetových aukcích. V příloze naleznete porovnání jednoho typu nášivky vyfotograované na stránkách věnovaných historii ozbrojených služeb Nového Zélandu a Austrálie, která se do konfliktu zapojila jako jedna ze zemí OSN, a dobové fotografie korespondenta INS a NBC Johna Riche.

¹¹⁰ Price 2011: 267

spojení.¹¹¹ „*Nikdy od a včetně Občanské války neměli korespondenti tak málo vybavení nezbytného pro jejich branži,*“ nechal se slyšet Hal Boyde (AP).¹¹²

Korespondenti se dělili na dvě skupiny. Jedni pracovali z velitelství a druzí jezdili do předních linií s vojskem. K výjezdům měli k dispozici armádní dopravní prostředky, po předložení akreditačního průkazu mohli jezdit džípy nebo naopak létat zpátky do Tokia.¹¹³ Případně korespondenti trávili nějaký čas přímo s jednotkami.¹¹⁴ Se zjištěnými informacemi se potom vraceli na základnu korespondentů.

První základnou pro korespondenty v Koreji byla vládní budova ve městě Tegu, kterou ve svých vzpomínkách popisovali jako špinavou díru prolezlou krysami.¹¹⁵ Spali a pracovali v jedné místnosti, na doslech armádních důstojníků. K dispozici měli jeden telefon, který však mohli používat z počátku jen hodinu denně uprostřed noci.¹¹⁶ Ve frontě jich na něj čekalo po až sedmdesát. Kvalita spojení byla navíc špatná, takže korespondenti museli do telefonu křičet, aby je na druhém konci slyšeli.¹¹⁷

Články diktovali do kanceláří v Tokiu,¹¹⁸ kde je personál po prověření přeposílal do redakcí korespondentů.¹¹⁹ Veterán Jessee McKinney pracoval za Korejské války jako operátor teletypu¹²⁰ a měl na starosti celou redakci, četl příspěvky korespondentů a rozhodoval, které mohou vyjít. Nesměly obsahovat nic, co mohlo prospět psychologické válce. „*Pamatuji si,*

¹¹¹ Sandler 1995: 270

¹¹² KNIGHTLEY, Philip. *The First Casualty*. 1975. str. 338. In: Fraser 2009:97

¹¹³ [online] American War Correspondents/Photographers Who Covered the Korean War. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation. Aktualizováno 9. 4. 2015. Dostupné z: <http://goo.gl/BewDI5> (10. 4. 2015)

¹¹⁴ Například Margeurite Higgins nebo David Douglas Duncan žili částečně s jednotkami, když o nich psali.

¹¹⁵ Fraser 2009: 98

¹¹⁶ Tamtéž

¹¹⁷ Tamtéž

¹¹⁸ [online] STEELE, Bruce. Korea: How the Korean war changed the way military conflicts are reported. In: *University Times*. University of Pittsburgh. 22. 6. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/VQ3OYH> (21. 3. 2015)

¹¹⁹ Sandler 1995: 270

¹²⁰ Teletype je elektronický psací stroj, který umí vysílat a psát zprávy z bodu A, do bodu B. Zároveň je to značka těchto strojů. Za Korejské války byl představen a použit Model 28 schopný přenášet sto slov za minutu. [online] *The Teletype Story*. Teletype Corporation, 1958. Dostupné z: <http://goo.gl/VxnJSq> (10. 4. 2015)

že jsem musel přečíst asi 100 000 slov a všechno, co mělo cokoliv společného s psychologickou válkou, jsme z článků vystříhávali a potom je přeposílali do Associated Press a United Press International.¹²¹ Tento postup ovšem nenapomáhal získávání exkluzivní zpráv. Korespondent John Rich (INS) vzpomínal, že: „Někteří korespondenti létali do Japonska, jen aby mohli odeslat článek a druhý den zase přiletěli nazpátek.“¹²² Nebo napsané články předávali přímo kolegům, kteří odlétali do Spojených států.¹²³ Kuriózním způsobem se snažil technické a cenzurní problémy překonat korespondent UP Rutherford Poats. K přepravě svých reportáží do Tokia zkusil použít poštovní holuby.¹²⁴ Nápad opustil ve chvíli, kdy zjistil, že překonání vzdálenosti holubům zabere jedenáct dní.¹²⁵

Casey uvádí, že lepší podmínky si mohli korespondenti zasloužit za spolupráci s důstojníky pro styk s veřejností. „Šikovní důstojníci pro styk s veřejností mohli zavést úzký pracovní vztah s nějakými reportéry, dávat jim užitečné informace, dopravu a přístup ke komunikačním linkám výměnou za pozitivní zprávy.“¹²⁶

Postupem času se technické zázemí pro korespondenty zlepšilo. Velký dopad měla i změna velení, poté co MacArthura nahradil Ridgway, dosadil si na public relation vlastní lidi. Po začátku mírových rozhovorů dostali cenzoři k dispozici mobilní cyklostyl,¹²⁷ díky kterému mohli cenzoři vzít článek poskytnutý jedním korespondentem a rozmnožit ho pro všechny korespondenty z press poolu.¹²⁸ V Soulu armáda položila telefonní linky a teletypy schopné odesílat sto tisíc slov

¹²¹ Z citace vyplývá, že veterán pracoval na teletypu v pozdější fázi války, nejdříve v polovině roku 1951, kdy AP a UP produkovaly nejvíce článků o Korejské válce a teletypy už byly schopné odesílat sto tisíc slov denně. Viz 6.1. Korejská válka v tisku. [online] GORDON, Jean. Veteran Shares story of Korean War Times. In: *The Daily Courier*. Forest City: 28. června 2013. Dostupné z: <http://goo.gl/6iQpfA> (17. dubna 2015)

¹²² Vlastní překlad. [online] TAIBBI, Mike. War reporter recalls getting first TV camera. In: *Nightly News*. TV, NBC, 24. 7. 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/YXQVCq> Dostupné z: (22. 3. 2015)

¹²³ [online] STEELE, Bruce. Korea: How the Korean war changed the way military conflicts are reported. In: *University Times*. University of Pittsburgh. 22. 6. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/VQ3OYH> (21. 3. 2015)

¹²⁴ Covering Korea. *Time*. 21. 8. 1950 In: Fraser 2009: 97

¹²⁵ KNIGHTLEY, Philip. The First Casualty. 1975. 338 In: Fraser 2009:97

¹²⁶ Casey 2008: 13

¹²⁷ Přístroj na množení tiskových materiálů. Používal blánu, na kterou se vytlačil původní text a pomocí otáčení kliky se potom text mohl rozmnožit na prázdný papír. Z jedné blány se mohlo namnožit až pět tisíc kopií. [online] Mimeograph. In: *Encyclopaedia Britannica*. Dostupné z: <http://goo.gl/dWbzrj> (10. 4. 2015)

¹²⁸ Casey 2008: 271

denně.¹²⁹ Letectvo začalo nabízet kurýrní službu a tak mohli korespondenti posílat víc věcí do Tokia. Nejviditelnější změnou bylo odhalení press train – novinářského vlaku. Jedenáct vagonů stálo na vedlejší koleji na západ od Munsan-ni. „80 ze 106 korespondentů píšících o mírových rozhovorech okamžitě vyšpalo na palubu ve snaze zabrat spodní nebo horní palandu. Uvnitř našli výrazně vylepšené pracovní a komunikační vybavení. Tiskové zprávy dostali korespondenti do rukou a mohli je sdělit telegramem nebo zatelefonovat do všech částí svobodného světa v řádu minut, co je sami telefonem dozvěděli z velitelství.“¹³⁰ Od podzimu 1951 byli na palubě vlaku i přímo cenzoři.¹³¹

V roce 1952 se zlepšily i ubytovací podmínky korespondentů na základně v Soulu. Budova prošla renovací, často byla k dispozici horká voda i elektřina. „Jídlo je lepší, ubytování čistší a obyvatelnější, krysy, blechy a vši jsou pod větší kontrolou,“ komentoval pokrok korespondent.¹³²

4.5. Zdroje informací

Zdroje informací, se kterými korespondenti pracovali, lze rozdělit do dvou velkých skupin. Prvním zdrojem byla jejich vlastní zkušenost, kdy popisovali, co viděli na vlastní oči. Na frontě sbírali výpovědi řadových vojáků a mluvili s důstojníky. Polní důstojníci však neuměli kalkulovat s velkým technologickým pokrokem od minulé války. Nevědomky tak poskytovali korespondentům aktuální citlivé informace.¹³³ Taktické informace byly ale pro korespondenty středem zájmu jen zhruba první rok, poté co se válka stala zákopovou, nebylo už tolik změn bojové linie a dobytých měst, o kterých by se mohlo psát. Zájem korespondentů se proto obrátil spíše k článkům zachycujícím atmosféru v Koreji.¹³⁴

Dalším způsobem, jak získat informace, bylo poslouchat oficiální zdroje. Důstojníci pro styk s veřejností vydávali tiskové zprávy¹³⁵ o jednáních, kterých se korespondenti nemohli

¹²⁹ Tamtéž

¹³⁰ Tamtéž

¹³¹ Casey 2008: 277

¹³² Casey 2008: 307

¹³³ Manning 2011: 567

¹³⁴ Tamtéž

¹³⁵ Fraser 2009: 97

zúčastnit, ale i komuniké z předních linií.¹³⁶ Zároveň pořádali každodenní večerní brífinky.¹³⁷ Účastnil se jich generál divize a hlášení mu podávali důstojníci, kteří měli na starost různé oblasti fungování divize. „*G1 (Personnel – zaměstnanci) podával hlášení o stavu vojska. G2 (Intelligence – rozvědka) podával hlášení o aktivitách nepřítele. G3 (Operations and training – operace a výcvik) podával hlášení o aktivitě všech jednotek na frontě během daného dne a důstojník zásobovací služby. G4 (Quartermaster – proviantní důstojník) byl poslední. Podával hlášení o stavu zásobování a munice. Následně se generál dotazoval na další skutečnosti, které ho zajímaly. Nakonec měli možnost ptát se také korespondenti – zřídka přímo generála, obvykle někoho z důstojníků pro veřejné informace.*“¹³⁸ Spoléhat se na oficiální zdroje bylo jednodušší, pohodlnější a jednoznačně bezpečnější než jezdit do prvních linií.

Po zavedení cenzury, obzvláště při získávání informací o mírových rozhovorech, se korespondenti naučili pracovat s komunistickými informátory. U mírových rozhovorů v Kesongu a později Panmundžonu bylo dvacet korespondentů Spojených národů, nedostali se ale přímo k jednání a důstojník pro styk s veřejností jim podával jen minimum informací, proto si začali korespondenti zjišťovat informace o jednáních za zavřenými dveřmi jinak.¹³⁹ Prostředníky se stali dva korespondenti Brit Alan Winnington (London Daily Worker) a Australan Wilfred Burchett (Paris Ce Soir) – komunisti, ale Anglosasové. Dostávali od nich informace o tom, kde má být demarkační linie a proč se jednání zdržuje. Higginsová popsala své jednání s Burchettem ve své biografii: „*Krátce před polednem mírové jednání skončilo a pan Burchett se omluvil, že jde mluvit s komunistickým mírovým důstojníkem. „Půjdu zjistit co se děje, abych vás (korespondenty) mohl zasvětit,“ řekl pan Burchett. Jak slíbil, výtah vytvořil a skrz něj jsme se dověděli podstatu dopolední diskuze.*“¹⁴⁰ Velitelství odmítalo informace, které získali korespondenti od Wilfreda a Burchetta komentovat, pravdivost informací ale prověřil čas a většina korespondentů se naučila Burchettovi

¹³⁶ Sandler 1995: 270

¹³⁷ Každá divize měla přidělených několik důstojníků pro veřejné informace, jejichž hlavním úkolem bylo organizovat brífinky pro korespondenty a psát a rozesílat tiskové zprávy do novin ve Státech. [online] MILLHOLLAND, Arthur. A Stars & Stripes Correspondent Memoir. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/6TSUo3> (21. 3. 2015)

¹³⁸ Vlastní překlad. Tamtéž

¹³⁹ Jenks 2002

¹⁴⁰ Vlastní překlad May 1985: 191 In: Jenks 2002

a Wilfredovi i přes prvotní nedůvěru věřit. Kromě mírových rozhovorů se stali i zdrojem informací a kontaktem s válečnými vězni.¹⁴¹

18. prosince 1951 si obě strany konfliktu vyměnily seznam válečných zajatců, na kterém byl i major generál William F. Dean zajatý v létě 1950. Přesto důstojník pro styk s veřejností Nuckolls ale naznačil, že Dean je ve skutečnosti pravděpodobně po smrti a zveřejnění jeho jména je pouze taktický krok Severokorejců. 24. prosince 1951 pak ale vyšla na titulní straně New York Times fotka usmívajícího se majora generála a článek poskytnutý Burchettem.¹⁴² Informace to byla samozřejmě radostná, ale pro velitelství OSN i ostudná.¹⁴³ Vrcholu tolerance OSN k takto vznikajícím zprávám dosáhli korespondenti v lednu 1952. Fotograf AP Frank Noel byl už rok v zajateckém táboře jako válečný vězeň. Jeho kolegové mu po Burchettovi doručili fotoaparát s filmem, Noel nafotil v táboře obrázky usměvavých dobře živených válečných zajatců, které schválili cenzori.. Na prvních stránkách amerických novin se pak pořízené snímky objevovaly celé týdny.¹⁴⁴ Generál Ridgway na fotografii reagoval varováním proti „kamarádčkování“ se nepřítelem, obzvláště výměny filmů a fotoaparátů.¹⁴⁵ V polovině roku 1952 začali důstojníci pro styk s veřejností podávat detailnější informace o průběhu mírových rozhovorů. Burchett a Winnington ale v Koreji zůstali a vnitřní informace byli schopni v menší míře podávat až do podpisu příměří v červenci 1953.¹⁴⁶

4.6. Ochrana válečných korespondentů

Korespondenti se báli mučení a smrti úplně stejně jako vojáci. Prvních několik měsíců, kdy se fronta neustále měnila, měli pocit, že se v bitevním poli nemají, kam schovat. Cítili se neustále pod palbou. Nejmenovaný korespondent se k situaci vyjádřil následovně: „*Nebylo to jako v ostatních válkách. V ostatních válkách měl člověk dost dobrý přehled o tom, kde je nepřítel a kde je on. V Koreji tomu tak nebylo.*“¹⁴⁷ Nebylo neobvyklé, že se korespondent s řidičem ztratili.

¹⁴¹ Jenks 2002

¹⁴² Tamtéž

¹⁴³ Tamtéž

¹⁴⁴ Tamtéž

¹⁴⁵ Dvorchak 1996: 215

¹⁴⁶ Jenks 2002

¹⁴⁷ Vlastní překlad. Roth 2010: 202

Velké útvary měnily pozici zřídka, ale malé jednotky se stěhovaly téměř obden. Značení silnic měly ale na starosti divize, regimenty a bataliony. Když se jednotka přesunula, měly značku sundat a převést na aktuální místo. To se ale občas nestihlo a řidič mohl omylem díky tomu zajet za nepřátelskou linii.¹⁴⁸ Pro osobní ochranu pak začali korespondenti nosit i zbraně. Reportér Fred Sparks to vysvětloval tak, že asi nebude moc platné řvát na nepřítele „*Chicago Daily News*,“ když mu skočí do zákopu.¹⁴⁹

Poté, co se válka stala zákopovou, začala být bezpečnější i pro korespondenty.¹⁵⁰ Nejvíce kospondentů padlo hned v červenci 1950. Celkem válka stála život osmnáct reportérů Spojených národů, z toho deset Američanů.¹⁵¹

¹⁴⁸ [online] MILLHOLLAND, Arthur. A Stars & Stripes Correspondent Memoir. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/6TSUo3> (21. 3. 2015)

¹⁴⁹ Sweeney 2006: 130)

¹⁵⁰ Casey 2008: 307

¹⁵¹ Roth 2010: 202

5. Cenzura

V další rozsáhlé kapitole se věnujeme tomu, do jaké míry byly informace publikované o Korejské válce kritické vůči rozhodnutím ozbrojených sil. V historii žurnalistiky si totiž právě u svobody slova připisuje Korejská válka další milník – jako poslední ozbrojený konflikt Spojených států, který armáda zvládla oficiálně cenzurovat.

Reifová a kolektiv uvádí několik možných dělení cenzury, kterou úžeji definuje jako „*státní dohled nad šířením mediálních obsahů. Podmínkou užití bývá násilný nekonsenzuální zásah do práv autorů a vydavatelů*“.¹⁵² V této kapitole si vysvětlíme, že cenzuře za Korejské války tato definice odpovídá jen z části. Nicméně můžeme k jejímu definování použít dělení uváděné Reifovou a kolektivem.

Za dobu trvání Korejské války byly na americká média střídavě uvaleny různé typy cenzury, které byly závazné pro všechny akreditované korespondenty. První dny války nebyla žádná cenzura. Od poloviny července do prosince 1950 byl zavedený *Voluntary censorship code*, který fungoval na principu *autocenzury*, jenž podle Reifové a kolektivu „*pojmenovává důsledek nepřímého tlaku na autora, který se vymyká právnímu pojetí*“.¹⁵³ Od prosince 1950 do konce války byla na korespondenty píšící z Koreje a Tokia uvalena *předběžná* (preventivní) cenzura, uplatněná před zveřejněním informace.¹⁵⁴ Dále se cenzura v poslední části války dá podle Reifové a kolektivu rozdělit na *plošnou*, mířenou na všechna díla nevyhovující určitému kritériu, dějící se v zájmu *politickém* a závaznost rozhodnutí byla ve formě *nařízení*.¹⁵⁵ V případě nedodržení pravidel hrozilo korespondentům vyhoštění či přímo vojenský soud.¹⁵⁶

Zde je důležité poznamenat, že jurisdikce armády byla limitovaná pouze na reportéry akreditované na velitelství OSN v Koreji a Japonsku. Neměla právo zasahovat do článků vznikajících přímo ve Spojených státech nebo dalších státech Spojených národů.¹⁵⁷

¹⁵² Reifová 2004: 26

¹⁵³ Tamtéž

¹⁵⁴ Tamtéž

¹⁵⁵ Tamtéž

¹⁵⁶ Viz kapitola 4. 1. Akreditace

¹⁵⁷ Fazio 2007: 2

5.1. Bez cenzury

Příjezd do Koreje byl pro americkou armádu, která měla sama problém s připraveností vojáků a vybavení, hektický.¹⁵⁸ Několik prvních dní tak korespondenti, jejichž počet narůstal každým dnem, psali naprosto bez omezení. To téměř okamžitě vyvolalo obavy, že tisk poskytuje informace nepříteli a kazí morálku vojska i náladu ve Spojených státech.¹⁵⁹

5.1.1. Kritické články

Jelikož se korespondenti nemuseli držet na začátku války zpátky, nedrželi se. Vycházely články o chaosu prvních dní i neúspěších Jižní Koreje, například o odstřelení mostu přes řeku Han. Rozkaz k němu vydali jihokorejské důstojníci ve chvíli, kdy na něm ještě pořád byli jejich vlastní vojáci. Burton Crane (New York Times) napsal, že nechali vyhodit do povětří i několik dalších mostů, zatímco dvě další divize zůstaly na špatné straně řeky na pospas postupující severokorejské armádě.¹⁶⁰ Článek o předčasném výbuchu mostu vyšel i v Time a The New York Herald Tribune. Po zavedení cenzury by kritické články poukazující na chybu Jižní Koreje nebo vojsk OSN nemohly vyjít.¹⁶¹

Marguerite Higginsová zase popisovala první dny války jako „*sled podle všeho nekonečných ústupů*“ amerického vojska.¹⁶² Lindesay Parrott (New York Times) použil jemnějšího, přesto kritického popisu: „*Vojáci Spojených států na své první velké misi v Korejské válce úspěšně odolávali úvodním tankovým útokům masivně vyzbrojené Severokorejské armády. Tence osazená obranná linie držela pozici v litém boji. Američané bojovali sedm hodin, než jim došla munice a byli nuceni zničit své zbraně a evakuovat.*“¹⁶³

Tyto a další kritické články ze začátku války zvedly vlnu nevole u důstojníků přímo v Koreji i politiků na domácí frontě. Bývalá první dáma Eleanor Rooseveltová napsala 9. srpna dopis

¹⁵⁸ Viz 1. 2. Korejská válka

¹⁵⁹ Fraser 2009: 95

¹⁶⁰ [online] CRANE, Burton. South Koreans Kill Own Troops by Destroying Bridge Too Soon. *The New York Times*, 29. 6. 1950. str. 3. In: Fraser 2009: 93

¹⁶¹ Viz kapitola 5.4. Válečné zločiny

¹⁶² Vlastní překlad. Higgins 1951

¹⁶³ Vlastní překlad. [online] PARROT, Lesley (Lindesay): US Troops Check North Koreans in Fierce Battle South of Suwon: Bar Break Despite Tank Attack. *The New York Times*, 6. 7. 1950. str. 1. In: Fraser 2009: 93

prezidentu Trumanovi, v němž odkazovala na kritický článek Homera Bigarta (New York Herald Tribune). „*Článek Homera Bigarta je z mého pohledu, pokud je pravdivý, velmi šokující a obávám se, že bude mít velmi špatné účinky na morálku manželek a matek v této zemi. [...] Jsem hluboce nepříjemně zaskočena, až jsem cítila potřebu vám napsat.*“¹⁶⁴ Harry S. Truman jí odpověděl, že Bigartův článek byl nepravdivý a dodal, co může být považováno za předzvěst cenzury. „*Vím, že od teď už budou zprávy z Koreje čím dál tím přijatelnější. I tak si vroucně přeji, aby se někteří z mých nejvýše postavených mužů naučili starou, starou lekcí, že mlčeti zlato.*“¹⁶⁵

Podle knihovny Harryho S. Trumana přitom prezident věděl, že Bigartův článek je založený na pravdě, armáda na Koreu připravená nebyla. To ve svých memoárech později komentoval i generál Matthew Ridgway, pozdější velitel ozbrojených sil OSN „*Byli jsme jednoduše ve stavu ostudné nepřipravenosti, když Korejská válka propukla, a nebyla proto vůbec žádná omluva.*“¹⁶⁶ Nicméně to nebyly informace, které armáda a Washington chtěli ventilovat veřejně. Upřímné zpravodajství v kombinaci s porušením bezpečnosti vedlo k zavedení dobrovolného cenzurního řádu.

5.2. Autocenzura – dobrovolný cenzurní řád

Omezení informací, které směli korespondenti sdělovat veřejnosti, se začalo probírat až týden po začátku války.¹⁶⁷ Armáda měla možnost zavést standardizované cenzurní mechanismy a postupy osvědčené z druhé světové války, generál MacArthur se ale rozhodl možnosti nevyužít, „*jelikož byl jako major během první světové války prvním armádním cenzorem, zastával názor o neslučitelnosti války a cenzury*“.¹⁶⁸ Chtěl, aby média psala podle selského rozumu a sama

¹⁶⁴ Vlastní překlad. [online] Dopis Elenanor Rooseveltové adresovaný Harry S. Trumanovi. In: Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/tU2E3E> (21. 3. 2015)

¹⁶⁵ Vlastní překlad. [online] Dopis Harry S. Trumana adresovaný Eleanor Rooseveltové, 22. 8. 1950. In: Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/DZ91HQ> (22. 3. 2015)

¹⁶⁶ [online] NEAL, Steve. Correspondence: 1950. In: Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/XAIVPe> (21. 3. 2015)

¹⁶⁷ Fazio 2007: 2

¹⁶⁸ Dvorchak 1996: 214

zhodnotila, které informace je lepší nezveřejnit z důvodu zachování bezpečnosti operací a vojska.¹⁶⁹

Voluntary censorship code – dobrovolný cenzurní řád fungoval na principu autocenzury. Nenastavil žádná formální omezení aktivit médií. Reportéři souhlasili, že nebudou prozrazovat informace, které by mohly ohrozit bezpečnost spojeneckých ozbrojených sil a jejich operací, tj. nebudou zveřejňovat informace o změnách polohy vojska, polohách základen, jménech jednotek a velitelů.¹⁷⁰ MacArthur předpokládal, že média budou pokračovat v pozitivním zpravodajství, jakému byl zvyklý z druhé světové války.¹⁷¹

13. července pak Ministerstvo obrany vydalo Bezpečnostní memorandum o cenzuře informací týkajících se pohybu vojsk, lodí a zásob na korejskou frontu.¹⁷² *New York Times* v editorialem vydaném 14. července memorandum podpořili. „*Regulace nejsou zamýšlené a neměly by být zamýšlené tak, aby zasahovaly do psaní zpráv z bitevního pole. Americký lid má nárok na celé a neupravené informace o dění v Koreji. Zprávy o pohybu vojsk jsou ale postradatelnou částí tohoto příběhu, a bylo by hloupě nebezpečné je zveřejňovat.*“¹⁷³

I po vydání memoranda se reportéři cítili svobodně. Neměli nastavená žádná reálná omezení. Mohli se volně pohybovat po Koreji, mluvit s důstojníky a vojáky a často se dostali k citlivým informacím jako například počtům vojáků v jednotlivých jednotkách, polohám jednotek a bitevním plánům.¹⁷⁴ Korespondent CBS George Herman vzpomínal, že: „*Prvních šest měsíců Korejské války neexistovala vůbec žádná cenzura. Nula. Tečka. Kdykoliv jsem měl hotový článek, odeslal jsem ho. Dával jsem si jen záležet, abych v něm neprozradil nic, co by mohlo nepříteli pomoci ohledně pohybů našeho vojska.*“¹⁷⁵

¹⁶⁹ Fazio 2007: 2

¹⁷⁰ Fazio 2007: 3

¹⁷¹ Tamtéž

¹⁷² Fazio 2007: 3

¹⁷³ Vlastní překlad. Necessary Censorship, *The New York Times*. 14. 7. 1950, str. 20 In: Fazio 2007: 3

¹⁷⁴ Manning 2011: 567

¹⁷⁵ Vlastní překlad. [online] George Herman on Censorship in the Korean War. Washington, D.C.: *Newseum*. Dostupné z: <http://goo.gl/Uog6Bc> (18. dubna 2015) Autor neuveden. *Newseum* je muzeum žurnalistiky.

5.2.1. Ohrožení bezpečnosti

Hranice mezi tím, co se zveřejnit mohlo a co ne, byla ale tenká. Častým zdrojem napětí mezi důstojníky a reportéry se tak v období dobrovolného cenzurního řádu stávala definice slovního spojení *ohrožení bezpečnosti*. Korespondenti totiž nedovedli jednoznačně odhadnout, co považuje armáda za porušení bezpečnosti. Obzvláště z toho důvodu, že armáda pojem používala i ke kárání autorů článků, kteří ji kritizovali.¹⁷⁶

První větší spor mezi ozbrojenými silami a korespondenty vygradoval už v polovině července 1950. Třem korespondentům byla na krátkou dobu zrušena akreditace a byli vykázáni z Koreje. Tom Lambert (AP) a Peter Kalischner (UP) byli vykázáni za to, že podle důstojníka pro veřejné informace jejich články napomohly nepříteli „*reflektováním deziluzí mezi některými vojáky v předních liniích*“. Spíše ale vadilo, že Tom Lambert citoval vojáka, který označil akci v Koreji za „*ztracenou zbytečnou válku*“, a v Kalischnerových článcích „*armáda vypadala špatně*.“¹⁷⁷

17. července byla vykázána i Marguerite Higginsová. Měl to na svědomí velitel 8. armády poručík generál Walton Walker. V polovině července vydal zákaz všech žen korespondentek v Koreji. Higginsová kvůli zrušení diskriminujícího rozkazu šla přímo za generálem MacArthurem. Ten její žádosti vyhověl a zákaz žen korespondentek v Koreji byl na jeho rozkaz zrušen.¹⁷⁸ Zároveň MacArthur zrušil i vykázání Lamberta s Kalischnerem.¹⁷⁹

Informace, které by mohly ohrozit bezpečnost jednotek, se ke korespondentům dostávaly i nadále, a stále také docházelo k jejich prosakování. Severokorejská rozvědka poslouchala informace o poloze spojeneckých jednotek na komerčních amerických radiových stanicích, četla zprávy o detailech chystaných vojenských operacích v den, kdy se staly, nebo dokonce předem.¹⁸⁰

¹⁷⁶ Fazio 2007: 6

¹⁷⁷ Davies 2011: 55

¹⁷⁸ Roth 2010: 169

¹⁷⁹ Davies 2011: 55

¹⁸⁰ Manning 2011: 567

První volání po zavedení cenzury po vzoru druhé světové války se začala ozývat na konci srpna 1950.¹⁸¹ Na vybrané problémy dobrovolné cenzury si stěžoval Lindesay Parrott, šéf tokijské kanceláře New York Times: „*Armáda se jen snaží zbavit zodpovědnosti určit, jaká informace je pro nepřítele užitečná a jaká ne. Břemeno rozhodování leží pouze na korespondentech.*“¹⁸² Pentagon si byl vědom zveřejňování informací o pohybu, velikosti a polohy jednotek. Žádal proto, aby MacArthurovo vedení nastavilo finální verzi řádu, který pro válečné korespondenty určí, jaké informace mohou být prospěšné pro nepřítele. Pentagon prohlásil, že neobviňuje válečné korespondenty z šíření citlivých informací. Vinu spatřoval v selhání zavést cenzurní řád, po vzoru druhé světové války, tedy podpořený sankčním řádem s přesně definovanými přestupky.¹⁸³

Dalším hrubé porušení bezpečnosti se týkalo vylodění v Inčchonu. Operace měla krycí jméno Chromite a korespondenti o ní věděli měsíce předem, říkali jí proto *Operation common knowledge – Operace, o které všichni vědí.*¹⁸⁴ 24. července o operaci vyšel podrobný článek v časopisu Time a reportér televize CBS vylodění v září živě komentoval.¹⁸⁵ Po vítězném vylodění v Inčchonu ale Spojenci zahnali Severokorejce zpět za 38. rovnoběžku a dál až k 39. rovnoběžce. Vše vypadalo nadějně a věřilo se, že do Vánoc budou všichni doma.¹⁸⁶ S přibývajícemi vítězstvími ustala i špatná publicita ustala.¹⁸⁷

Kritické a otevřeně negativní zpravodajství začalo znovu po nečekané čínské invazi na konci listopadu 1950 a událostech následujících týdnů. Korespondenti byli umístěni spolu s Osmo armádou podél břehu řeky Chongchon. Prvních několik dní přejížděli mezi velitelstvím a frontou, informace získávali od posádek džípů, které stopovali.¹⁸⁸ Jejich články obsahovaly popisy a další informace o poloze jednotek, které znamenaly ohrožení bezpečnosti, neoficiální katastrofické odhady obětí a citace od nejmenovaných zdrojů. „*Mlha poraženectví a zoufalství visela nad*

¹⁸¹ Fazio 2007: 6

¹⁸² [online] *Censorship or Censure?* New York Times. 23. července 1950, str.5 In: Fazio 2007: 6

¹⁸³ Fazio 2007: 6

¹⁸⁴ Higgins 1951

¹⁸⁵ Manning 2011: 568

¹⁸⁶ Nálevka 2010: 55

¹⁸⁷ Casey 2008: 96

¹⁸⁸ Casey 2008: 155

zničeným hlavním městem jako skličující mrak,“ napsal 13. prosince Keeyes Beech. „*Mluvčí generála MacArthura tvrdí, že morálka spojeneckých vojsk je dobrá navzdory jejich rychlému ústupu kvůli čínským komunistům. Evidentně jsme s generálem nemluvili se stejnými lidmi.*“¹⁸⁹ Higginsová líčila stav, v jakém se nacházeli po čínské invazi přeživší: „*Muži byli rozedraní. Tváře napuchlé od zimy a krvavé od ledových krystalek větru, uši modré.*“¹⁹⁰ Reakce ze strany armády a veřejnosti na sebe tentokrát nenechala dlouho čekat. Kritika v člancích pobouřila důstojníky a v závislosti na tom i korespondenti a zástupci médií ve Spojených státech začali znovu volat po zavedení pevných cenzurních pravidel.¹⁹¹

5.3. Zavedení povinné cenzury

18. prosince byla na velitelství OSN v Tokiu založena *Press Advisory Division – poradní divize tisku (PAD)*,¹⁹² složená ze třech povoláných mužů pracujících na tři směny, dvacet čtyři hodin denně. Její práce měla podle vedoucího důstojníka plukovníka E. C. Buckharta: „*zařizovat informace tisku ohledně vojenských situací v Koreji, bez porušování bezpečnost a radit korespondentům ohledně bezpečnostních pasáží článků z bitevního pole.*“ S tím, že poradní divize mohla „*navrhovat přepisování a mazání v člancích, ale nebude je cenzurovat.*“¹⁹³ Ve Washingtonu ale současně došlo ke schůzce jedenácti předních zástupců médií a tří zástupců armády. Zástupci médií byli za jedno v tom, že „*bezpečnost informací z bojové zóny je zodpovědností armády. A tato zodpovědnost nemůže být převedena na žádnou agenturu nebo skupinu, ať už v bojové zóně, nebo mimo ni.*“¹⁹⁴

Na to plukovník Martin Echols, MacArthurův důstojník pro styk s veřejností, 20. prosince 1950 oznámil reportérům, že všechny články vznikající na území Japonska musí být odevzdány „*PADu na schválení před přenosem.*“¹⁹⁵ Zároveň uvedl, že u článků z Koreje k žádným změnám

¹⁸⁹ Vlastní překlad. Casey 2008: 155

¹⁹⁰ Tamtéž

¹⁹¹ Casey 2008: 154

¹⁹² Vlastní překlad

¹⁹³ Vlastní překlad. Casey 2008: 155

¹⁹⁴ Vlastní překlad. Casey 2008: 156

¹⁹⁵ Vlastní překlad. Casey 2008: 157

nedojde. 22. prosince, v očekávání dalšího čínského útoku, byla zavedena formální cenzura pro celou oblast.¹⁹⁶

V Tokiu už existovala *tisková poradní divize (PAD)*, teď ještě vznikla *Press Security Division – tisková bezpečnostní divize (PSD)* zodpovědná za zavedení cenzury na dvou místech – hlavní základně v Tegu (tři důstojníci) a blíže frontě (dva důstojníci). Cenzoři měli za úkol odstraňovat z článků jakýkoliv závadný obsah a články hodnotili razítky: „*schválen*“, „*schválen s provedenými úpravami*“, „*zdržen*“ a „*neschválen*“. PAD měla k dispozici cenzory z mnoha různých odvětví armády, kteří dohlíželi na přesnost uvedených informací.¹⁹⁷ Zakázána byla kritika armádních zásob, nevyhovujícího vybavení, výkonů vojáků Jihokorejské republiky, kritika velení a strategických kroků generála MacArthura. Jeho následovník poručík generál Matthew Ridgway zakázal navíc zveřejňování informací o stavu mírových hovorů, korespondenti neměli k mírovým hovorům většinou ani přístup.¹⁹⁸ Jako odpověď na žurnalistickou otázku „kde“ museli používat frázi „*někde v Koreji*“, dokud a pokud se místní označení neobjevilo v oficiálním prohlášení. Také nemohli mluvit o počtu obětí na obou stranách.¹⁹⁹

Od korespondentů byly ke kontrole požadovány všechny zprávy, fotografie a radiové pásy. Jen během ledna 1951 prošlo cenzorům pod rukama 2 689 článků.²⁰⁰ Cenzurní orgány kontrolovaly články dvakrát. Nejprve v Koreji a potom v Tokiu, a ačkoliv cenzoři pracovali na směny a byli k dispozici 24 hodin denně, proces zdržoval i články, které byly nakonec schváleny, a to reportéry otravovalo.²⁰¹ Na zavedení povinné cenzury vzpomínal korespondent za CBS George Herman. „*Jako hlavní smysl cenzury zavedené generálem MacArthurem se mi jeví zakázání slova ,ústup‘ (retreat). Měli jste dovoleno říci ,přesunuli se zpět do nové připravené pozice‘ a takové jiné vytáčky, ale slovo ,ústup‘ ve spojení s MacArturovým vojskem bylo zapovězeno. Nesměli jsme ho říkat. Slovo ,útek‘ (bug out) bylo ještě horší. A kolikrát jste přišli na*

¹⁹⁶ Casey 2008: 157

¹⁹⁷ Casey 2008: 158

¹⁹⁸ Edwards 2006: 142

¹⁹⁹ Vlastní překlad. Sandler 1995: 270

²⁰⁰ Casey 2008: 158

²⁰¹ Sandler 1995: 270

základnu tisku jednotky, u které jste byli, a oni řekli. ‚Sbal se, utíkáme‘, Myšleno, horko těžko se odtud budeme dostávat. Ale říct jste to nemohli.‘²⁰²

Změny ve stylu zpravodajství o Korejské válce si všimli čtenáři i kritici. Korespondent Robert C. Miller kritiku adresoval v prosinci 1952: *„Čas od času byly americké noviny obviněny z toho, že o Korejské válce ‚netisknou pravdu‘. Kritici mají pravdu: my novináři neříkáme o Koreji pravdu, už to neděláme přes rok a půl, a moc se na tom nezlepší, pokud se radikálně nezmění vojenská cenzura. Velká část pravdy o válce a mírových rozhovorech byla vyškrtuta.“²⁰³* Ve snaze obejít cenzory se reportéři pokoušeli odesílat své články poštou nebo přes komerční rádiové spojení, a to za cenu riskování vykázaní z Koreje.²⁰⁴

5.4. Válečné zločiny

Jako samostatnou podkapitoly jsme se do kapitoly o cenzuře rozhodli zařadit válečné zločiny, ke kterým během Korejské války došlo ze strany Jižní Koreje a Spojených národů. Podle Jenskeho o nich američtí korespondenti věděli, ale z větší části je ignorovali.²⁰⁵ Ve Spojených státech informace o krutosti Jihokorejců vycházely v novinách na začátku války před zavedením cenzury. Například v časopisu *Time* psali o zacházení s válečnými zločinci: *„Jihokorejští mariňáci a policisté, jejichž praktiky jsem pozoroval na frontě, jsou brutální. Zabíjejí, aby se nemuseli obtěžovat s jejich převážením mimo bojové linie. Vraždí civilisty jednoduše, aby je dostali z cesty nebo se vyhnuli jejich prohledávání a vyslýcháním. [...] Příliš často zabíjejí válečné zločince ještě předtím, než mají šanci podat jakékoliv informace.“²⁰⁶*

Následující dvě podkapitoly jsou věnovány masakru u No Gun Ri, který americká vláda uznala a omluvila se za něj, a masakru u Pusanu, který zachytili korespondenti londýnského *Picture Postu* a jeho unikátnost je v tom, že nebyl cenzurován ozbrojenými silami, ale majitelem novin.

²⁰² [online] George Herman on Censorship in the Korean War. Washington, D.C.: *Newseum*. Dostupné z: <http://goo.gl/Uog6Bc> (18. dubna 2015) Autor neuveden.

²⁰³ [online] MILLER, Robert C. We haven't Been Getting the Facts about Korea. *The Readers Digest*, prosinec 1952. str. 29 In: Jenks 2002

²⁰⁴ Sandler 1995: 270

²⁰⁵ Jenks 2002

²⁰⁶ Vlastní překlad. OSBORNE, John. *Report from the Orient: Guns Are Not Enough*. *Time*, 2. srpna. 1950. In: Kim 2004: 542

5.4.1. Masakr u No Gun ri

29. září 1999, 46 let po konci Korejské války, zveřejnila tisková agentura Associated Press článek, ve kterém tvrdila, že vojáci Spojených států zavraždili na začátku Korejské války, v červenci 1950, stovky civilistů v malém jihokorejském městě No Gun Ri.²⁰⁷ Článek cituje odtajněné vládní dokumenty a svědectví přeživších Jihokorejců a amerických válečných veteránů. Podle nich armáda vybombardovala vesnici ze vzduchu a vystřílela pozemními jednotkami. Několik žen vojáci před zastřelením znásilnili.

Příběh válečného masakru, o jehož vyslyšení stáli přeživší padesát let, rozdmýchal ve Spojených státech na přelomu tisíciletí po válce dávno stojaté vody. Pentagon zprávu nejprve popřel, potom vystřílení města uznal, omluvil se, přičkl incident „bojovému zmatku“ a nabídl reparace přeživším.²⁰⁸ Po zveřejnění reportáže nahlásili jihokorejští pamětníci dalších šedesát masakrů,²⁰⁹ jejich vyšetřováním se však americká vláda odmítla zabývat.²¹⁰

5.4.2. Masakr u Pusanu

Reportér a fotograf James Cameron a Bert Hardy z London Picture post viděli a na fotografiích zdokumentovali²¹¹ nelidské zacházení Jihokorejců s válečnými zajatci – Jižními Korejci obviněnými ze sympatizování s komunismem. „*Viděl jsem Belsen²¹², ale tohle bylo horší. Tento strašlivý dav mužů odsouzených za nic a bez soudu, Jihokorejců v Jižní Koreji, podezřelých z ‚nespolehlivosti‘. Byly jich stovky, kostnatí, loutky na provázkách s průsvitně šedými obličejí, připoutaní jeden k druhému v řetězech, shrbení v typickém orientálním chování podřadnosti,*

²⁰⁷ [online] CHOE, Sang-Hun. War's hidden chapter: EX-GIs Tell of Killing Korean Refugees. HANLEY, Charles J. MENDOZA, Martha. *Associated Press*, 29. 9. 1999. In: *Pulitzer*. Dostupné z: <http://goo.gl/ppLOky> (28. 3. 2015)

²⁰⁸ [online] WILLIAMS, Jeremy: Kill 'em All': The American Military in Korea. *BBC*. Dostupné z: <http://goo.gl/5du1cd> (23. 3. 2015)

²⁰⁹ [online] GITTING, John. US and S Korea accused of war atrocities. KETTLE, Martin. In: *The Guardian*, 18. 1. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/mxe0il> (28. 3. 2015)

²¹⁰ [online] WILLIAMS, Jeremy: Kill 'em All': The American Military in Korea. *BBC*. Dostupné z: <http://goo.gl/5du1cd> (23. 3. 2015)

²¹¹ Příloha č. 1. Obrázek 4.

²¹² Nacistický koncentrační tábor v Německu za druhé světové války.

v pozici plodu ve dřepu na hromadách odpadků okolo středověce odporného trhu.“²¹³ Cameron šel svůj zážitek popsat k Červenému kříži²¹⁴ i na velitelství OSN: „Řekli mi: „Vysoce zneklidňující, ano. Ale pamatujte, tohle jsou Asiaté, s jinými standardy chování, všechno je to velmi složité.““²¹⁵

Cameron ještě na místě napsal velmi kritický článek, ve kterém zaujal postoj proti politice OSN a poslal ho i s filmem do Londýna, kam se vrátil až po vylodění u Inčchonu. V Londýně zjistil, že jeho článek byl pozdržen do jeho návratu. Editor Picture Postu, Tom Hopkins, si chtěl být stoprocentně jistý úplností informací.²¹⁶ Nezávisle na Hardym a Cameronovi podobné chování jihokorejské armády potvrdila druhá korespondentská dvojice, vracející se z Koreje. Řekli, že viděli: „Jihokorejce podezřelé ze sympatizování s komunistickým režimem, jak byli na korbě nákladůků dovezeni do hor, přinuceni vykopat si hrob a potom zastřeleni.“²¹⁷ Cameron byl přes dvojí potvrzení požádán o přepsání článku tak, aby se redakce vyhnula jakýmkoliv politickým soudním sporům. Článek neochotně přepracoval a do úvodu napsal: „Věříme, že Spojeným národům nejlépe pomůžeme, když odhalíme nějaké z ošklivých věcí, které se pod jejich vlajkou dějí. Věříme, že jakmile se o nich bude vědět, Spojené národy zaujmou takový postup, aby se neopakovaly.“²¹⁸ Článek měl vyjít o týden později, ale neprošel kontrolou majitele časopisu Edwarda Hultona, který, podle Chillinwortha, bývalého zaměstnance Picture Postu, dal na radu manželky, jenž se obávala, že by zveřejnění článku kritického vůči OSN mohlo ohrozit nabídku rytířského řádu, kterou její manžel v té době dostal.²¹⁹ Případ je ukázkou, že strachem ze zveřejňování kritických informací netrpěla pouze armáda, ale i majitelé médií. Podobná cenzura na domácí frontě se stala i Edwardu Murrowovi.²²⁰

²¹³ Vlastní překlad. Citace Jamese Camerona In: Cumings 1988

²¹⁴ Chilliworth 2002: 62

²¹⁵ Vlastní překlad. Cumings 1988

²¹⁶ Chilliworth 2002: 62

²¹⁷ Vlastní překlad. Tamtéž

²¹⁸ Vlastní překlad. Tamtéž.

²¹⁹ Chilliworth 2002: 63

²²⁰ Viz podkapitola 6. 3. 4. Edward Murrow a See it Now

6. Korejská válka v médiích Spojených států

Tato kapitola je věnována tomu, jak se lišila práce korespondentů profesně a jak byla Korejská válka prezentována v médiích Spojených států. Už víme, že celkové vyznění zpravodajství o válce bylo kvůli brzy zavedené cenzuře spíše pozitivní ve stylu „my proti nim“, kde my znamenalo statečné vojáky Spojených národů chránící svět před roztahováním zlých rudých²²¹ severních Korejců, Číňanů a hlavně Sovětů s výstražným vykřičníkem atomové bomby a studené války v backgroundu. Ještě jsme ale nenapsali, kolik prostoru Korejská válka v médiích dostávala, jaký o ní byl zájem, ani jak se lišilo zpravodajství různých typů médií. Podkapitoly jsou seřazeny odlišně oproti řazení v druhé kapitole, nicméně odpovídá důležitosti typů médií při vykreslování mezinárodního konfliktu.

6.1. Korejská válka v tisku

Za primární zdroj informací o Korejské válce americké domácnosti stále považovaly tisk. Práce korespondentů tištěných médií byla v porovnání s korespondenty ostatních typů médií technicky nejjednodušší. Spočívala v napsání reportáže na vlastním přenosném psacím stroji a odesláním článku do domácí redakce popsaném v kapitole 4. 4. Technické zázemí.

Mediální obraz o válce však netvořily pouze reportáže z bitevního pole. Způsob informování se lišil deník od deníku a časopis od časopisu. V New York Times obecně zaujímali odtažitý přístup od války založený na faktech. Na předních stranách vycházely dlouhé texty, jejichž autory byli přední korespondenti pro Dálný východ. Články byly kombinací tiskových zpráv od oficiálních zdrojů a zpráv tiskových agentur, tak aby dohromady složily široký přehled o tom, jaká je situace a co dalšího se chystá. Příliš se nesnažili řešit důvody ani následky situace a jen výjimečně se objevil hluboký lidský příběh nebo rozhovor s vojákem. A i před zavedením cenzury se editoři New York Times snažili, aby v novinách neotiskli nic, co by mohlo uškodit válečným snahám.²²²

Naopak v New York Herald Tribune a Chicago Daily News editoři své reportéry zkrátka nedrželi. Beech, Bigart a Higginsová posílali domů články plné barvitého líčení vítězství, ale

²²¹ Běžně používalo označení „Reds“. Nenávist vůči komunismu byla přiživována McCarthismem. Viz podkapitola 2. 1. McCarthismus

²²² Casey 2008: 151

i porážek, které ozbrojené síly za mořem zažívaly. Jejich upřímné reportáže s výpověďmi řadových vojáků často kontrastovaly s oficiálními stanovisky armády.²²³

Deníky, které investovaly do zahraniční politiky méně financí a neměly tak v Koreji vlastní reportéry, se musely více spoléhat na zprávy od tiskových agentur. A tak Los Angeles Times, Chicago Tribune nebo St. Louis Post-Dispatch navzdory rozdílným příslušnostem v politickém spektru přicházely s podobně laděnými zprávami – širokými přehledy doplněnými o informace od MacArthurova důstojníka pro styk s veřejností nebo z armádních tiskových zpráv.²²⁴ Po zavedení povinné cenzury a *pool journalismu* se rozdílily mezi zpravodajstvím jednotlivých deníků nadále stíraly. V polovině roku 1951 už pro noviny nebyla Korejská válka tak zajímavým tématem, z velkých žurnalistických jmen zůstal v Koreji jen Keyes Beech, z Higginsové se stala sloupkařka a Bigarta New York Herald Tribune zavál do Evropy.²²⁵ „*Místo nich začaly noviny napříč geografickým i politickým spektrem více spoléhat na výstupy velkých tiskových kanceláří. Obě AP i UP produkovaly široké přehledy vytríděné z různých zdrojů.*“²²⁶

6.1.1. Fotografové

Nedílnou součástí reportáží vycházejících v denním tisku a časopisech byly fotografie. Fotilo se na film, ale narozdíl od záběrů bylo možné posílat fotografie do Států telefotograficky.²²⁷ ²²⁸Oproti fotografiím z druhé světové války jsou fotografie z Korejské války více zaměřené na dopad války na člověka.²²⁹ Ukazují plačící muže v uniformách i oběti útoků Severokorejců²³⁰. „*Pentagon byl*

²²³ Casey 2008: 152

²²⁴ Tamtéž

²²⁵ Casey 2008: 307

²²⁶ Tamtéž

²²⁷ Stewart 1996: 153.

²²⁸ Telefotografie umožňuje přenos fotografie pomocí telefonního spojení. Originální fotografie se vloží do telefotografu a speciální elektronické oko ji oskenuje a převede na elektrické impulsy. Tyto impulsy jsou potom posílány telefonem do identického telefotografu na straně příjemce. Tam jsou impulsy převedeny na světlo, které fotografii vyvolalo na fotografický papír.[online] CYCLEBACK, David Rudd. Consise Guide to Press and Publishing Photographs. In. Centre for Artifact Studies. Dostupné z: <http://goo.gl/uyFDmD> (10. 4. 2015)

²²⁹ [online] STEELE, Bruce. Korea: How the Korean war changed the way military conflicts are reported. In: University Times. University of Pittsburgh. 22. 6. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/VQ3OYH> (21. 3. 2015)

²³⁰ Viz Příloha č. 2. Fotografie jsou vybrány s ohledem na obsah této podkapitoly. Přílohy 5 a 6 jsou nabyté emocemi a vyfoceny s objektivem Nikkor. Přílohy 4, 7a 10 zachycují zvěrstva války, přičemž příloha 4 souvisí

opatrný a snažil se předejít vydání hororových fotografií rozpoznatelných amerických zraněných a mrtvých, které by zneklidnily jejich příbuzné a přátele. Ale vedoucí důstojníci pro styk s veřejností byli přesvědčení, že ,citlivě vybrané fotografie zvěrstev' mohou dobře posloužit účelu a přitáhnout mezinárodní pozornost. Proto rychle schvalovali fotografie ukazující brutality nepřítele, na kterých nebyla poznat identita oběti.“²³¹

Technickým pokrokem v oblasti fotožurnalistiky mezi druhou světovou válkou a Korejskou válkou bylo představení fotoaparátů značky Nikon a měnitelným objektivům Nikkor. Fotografové díky nim mohli střídat mezi teleobjektivem, nebo širokým objektivem, kdy se jim zachtělo. To znamenalo, že když chtěli vyfotit muže v zákopu, nemuseli tam poprvé v historii válečné fotožurnalistiky sedět s ním.²³² Naopak, co se barevného filmu týče, byl používán ještě méně než během druhé světové války.^{233 234}

Časopisem zaměřeným především na fotografii, který informoval o Korejské válce, byl Life. Zvláště během prvních měsíců války přinášel na americké novinové stánky reportáže přímo z prvních linií. Během roku 1950 se motiv války dostal na obálku pětkrát, poté měl počet článků i uvnitř časopisu klesající tendenci.²³⁵ Dvorní fotograf Life pro Korejskou válku David Douglas Duncan byl na místě mezi prvními a protože sám sloužil jako bojový fotograf za druhé světové války u mariňáků, připojil se k nim i ve válce Korejské. „*Chtěl jsem ukázat, co válka s člověkem dělala. Chtěl jsem ukázat, jak muži žili a umírali s vědomím, že je smrt ve vzduchu a stejně nacházeli sílu plazit se kupředu ozbrojení jen bajonetem, aby zastavili postup mužů, které v životě neviděli, se kterými se právě nepohádali a kteří je zabijí na místě při první možné příležitosti.*“²³⁶ Duncan

s podkapitolou 5.4.1. Masakr u No Gun ri. Příloha 8 vyhrála Pulitzerovu cenu a příloha 9 souvisí i s podkapitolou 4.5 Zdroje informací.

²³¹ Casey 2008: 280

²³² [online] LAMB, BRIAN. Booknotes. Rozhovor se Susan Moellorovou, autorkou knihy Shooting War. C-SPAN: 23. 4. 1989 Dostupné z: <http://goo.gl/1bxH7z> (28. 3. 2015)

²³³ Casey 2008: 280

²³⁴ V roce 2010 vyšla unikátní publikace barevných fotografií pořízených během války korespondentem INS Johnem Richem. (Rich 2010)

²³⁵ [online] Archiv časopisu Life. Dostupné z: <http://goo.gl/SswWqW>

²³⁶ Vlastní překlad. Citace Davida Douglase Duncana In: Davenoport 1991: 156

je považovaný za jednoho z průkopníků moderní bojové fotožurnalistiky²³⁷ a je jedním z mála, kdo v Korejské válce fotil s objektivy Nikkor, i když na fotoaparát Laica.²³⁸

6.2. Korejská válka v rozhlasu

Poslouchat válečné zpravodajství v rozhlasu se Američani naučili už během druhé světové války, kdy byl rozhlas nejrychlejším zdrojem informací.²³⁹ Začátek Korejské války znamenal pro rozhlas možnost podržet si nadvládu nad nastupující televizí. Poslechovost rozhlasu v týdnu od 4. do 11. července 1950 stoupla o 63 %²⁴⁰ a stanice zařadily speciální pořady týkající se Koreje. ABC věnovala korejskému vysílání svůj pořad „*Town meeting*“, CBS změnila název svého denního pořadu „*You and ...*“ na „*You and Korea*“ a vysílání NBC od 11: 15 dopoledne se změnilo na „*Report on Korea*.“²⁴¹

Jestliže se totiž americké domácnosti obracely k novinám pro podrobné reportáže, od rozhlasu očekávaly aktuální zprávy s přesností na minuty. Což se jim do jisté míry plnilo. Rozhlas přicházel se spoustou věcí jako první. Například generál MacArthur se o svém odvolání z Koreje dozvěděl od slůžky, která zprávu slyšela na komerční rozhlasové stanici. Oficiální zpráva od prezidenta Trumana se ke generálovi dostala až o patnáct minut později.²⁴²

Co se technického pokroku týče, rozhlasoví korespondenti v Koreji mohli poprvé použít zvukovou pásku, ale rekordéry neuměly přehrávat zvuk a s bateriemi vážily dohromady skoro 35 kilogramů. Navíc byly oproti dnešním rekordérům křehké, k poruše jim často stačila jízda džípem po děravé cestě.²⁴³ George Herman, korespondent CBS, se spojil s techniky, kteří mu za pomoci starého motoru z fonografu dovedli vyrobit ruční rekordér, bez těžkých baterií a schopný

²³⁷ Davenport 1991: 156

²³⁸ [online] GOLDSMITH, Arthur. How The West was won. *Popular Photography*. New York:Hachette Magazines, leden 1991. Ročník 98. Číslo 1.SSN 0032-4582. str. 37. Dostupné z: <http://goo.gl/JnH1Tu> (28. 3. 2015)

²³⁹ DeFleur 1996: 121

²⁴⁰ Bliss 1991: 258

²⁴¹ Tamtéž

²⁴² Dunar 2006: 171

²⁴³ Bliss 1991: 265

přehrávání natočeného zvuku. I když byla páska k dostání, nepoužívala se pro denní vysílání, ale spíš pro delší speciály.²⁴⁴

Navzdory obtížím se rozhlasovým korespondentů dařilo vysílat z Koreje živě. Například korespondent Bob Bennyhoff popisoval tankovou bitvu u řeky Naktong do armádního polního telefonu přes Tokio do New Yorku, odkud šel jeho hlas přímo k posluchačům.²⁴⁵ O Korejské válce vysílal i Edward Murrow, než přešel do televize²⁴⁶ a jeho kolega ze CBS Lou Cioffi byl na místě během přímého přenosu dokonce zraněn a vyznamenán purpurovým srdcem.²⁴⁷ Přímé přenosy tak navázaly na tradici živých válečných reportáží z druhé světové války, na neštěstí v nich ale našla zálību i severokorejská rozvědka.²⁴⁸ Zavedení cenzury sice znamenalo konec přímých přenosů, i tak si ale rozhlas udržel prim v rychlosti při sdělování oficiálních informací.²⁴⁹ Rozhlas byl také prvním médiem, které ohlásilo vyhlášení příměří.²⁵⁰

Jako rozhlasová obdoba Hvězd a pruhů vysílala během Korejské války rozhlasová stanice Arm Forces Network Korea.²⁵¹ Jejím úkolem bylo stejně jako u Hvězd a pruhů zvedat morálku vojska. Vysílala hudbu, zprávy a stěhovala se spolu s vojskem. Nejprve vysílala z Japonska, později z pojiždých karavanů následujících ozbrojené síly.²⁵²

6.3. Korejská válka v televizi

Podkapitola o televizi je zařazená jako poslední, ale za to je nejrozsáhlejší. Navzdory faktu, že televize nebyla pro americké domácnosti nejdůležitějším zdrojem informací o válce, zaznamenala za dobu jejího trvání největší posun. Korejská válka byla pro televizi první velkou zkouškou

²⁴⁴ Bliss 1991: 265

²⁴⁵ Edwards 2006: 142

²⁴⁶ [online] MURROW, Edward. Murrow Reports on Korean War. In: Hear it Now. Rozhlas, CBS, 27. 4. 1951. Dostupné z: <http://goo.gl/HKzqsE> (28. 3. 2015)

²⁴⁷ Edwards 2006: 142

²⁴⁸ Viz podkapitola 5.2.1 Ohrožení bezpečnosti

²⁴⁹ Casey 2008: 271

²⁵⁰ Edwards 2006: 142

²⁵¹ Sterling 2004: 175

²⁵² [online] LOPEZ, Dan. The AFKN story. In: Imjinscout. Dostupné z: <http://goo.gl/OkkWAm> (28. 3. 2015)

televizního zpravodajství, o které, jak už víme z kapitoly 2.2., americký divák nejevil výrazný zájem. Televizní stanice ji proto pojaly jako příležitost tento návyk změnit. O válce navíc referovaly v rámci veřejné služby, na které se majitelé stanic dohodli s vládou.²⁵³ Živě například vysílaly jednání státních orgánů, která probíhala na domácí frontě.²⁵⁴ V této kapitole se ale soustředíme na zpravodajce přímo v Koreji.

6.3.1. Zdroje záběrů

Televizní stanice CBS a NBC měly v Koreji své štáby. Pro NBC už během prvních třech týdnů natáčeli na místě tři kameramani. Jejich záběry však pokrývaly jen zhruba polovinu potřeb stanice.²⁵⁵ Stanicím se finančně vyplatilo nakupovat záběry od filmových týdeníků, případně kamerou vybavených korespondentů.²⁵⁶ Dalším velkým zdrojem byla přímo armáda. Její bojovní kameramani, kromě špionážních záběrů a dokumentování bojových technik, z důvodů archivace a propagandy zaznamenávali i mírové rozhovory, návštěvy a promenády.²⁵⁷ Armáda si uvědomovala, jakou moc televize má a i MacArthur vždy myslel na to, aby ho při návštěvách do předních linií doprovázel kameraman.²⁵⁸ Záběry potom armáda poskytovala televizím a filmovým týdeníkům zdarma. Oživily sice večerní zprávy, ale byly to propagační záběry, tudíž nemohly být považovány za zpravodajské.²⁵⁹ Na tom ale, opět podotýkáme, záleželo významně jen prvních šest měsíců, dokud nemusely kontrolou procházet všechny v Koreji pořízené záběry.

6.3.2. Technické obtíže

Stejně tak jako všechny ostatní profesní skupiny válečných korespondentů v Koreji, naraželi i televizní korespondenti na technické obtíže, které znesnadňovaly jejich práci. Práce televizních reportérů a kameramanů v Koreji byla průkopnická. Televizní kamery, které natáčely výhradně na

²⁵³ Bernhard 1999: 115

²⁵⁴ Bliss 1991: 258

²⁵⁵ MacDonald 1985

²⁵⁶ Tamtéž.

²⁵⁷ Příloha č. 2. Video 4.

²⁵⁸ MacDonald 1985

²⁵⁹ Tamtéž., Příloha č. 2. Video 2. Reportáž z Korejské války s armádními záběry začíná na 4:17.

černobílý film, byly velké a těžké, nevhodné do předních linií.²⁶⁰ Největší problém ale byl, že se natočený materiál nedal posílat na dálku stejně jednoduše jako texty a fotografie. Jediný způsob, jak ho dostat zpátky do Spojených států, bylo letecky. Materiály ale rychle ztrácely na zpravodajské hodnotě.²⁶¹ Mezi natočením záběrů a odvysíláním reportáže uběhly podle reportéra NBC Johna Riche nejméně dva dny. „Říkávali jsme, že získat zprávu byla jen pětina práce. Dostat ji zpátky do Států odněkud z Asie bylo 80 % práce. Do států se posílaly surové materiály, tam si z toho postříhali, co chtěli. Poslali nám telegram a já jsem pak o dva dny později musel komentovat nejnovější zprávy, které ale nějak musely sedět na dva dny staré záběry.“²⁶²

Televize tak nemohla s rozhlasem ani tiskem soupeřit o prvenství odvysílaných informací. Účelem večerního televizního zpravodajství bylo spíše dodat obrázky k tomu, co si lidé ráno přečetli v novinách. Což byl ostatně problém, který televize řešila obecně.²⁶³ Vzhledem k nedostatku aktuálních záběrů k novým rychleji přichozím zprávám používali například na CBS záběry pořád dokola. Kameramani natočili stíhací letouny v akci jednou a ve studiu je potom používali pokaždé, když se o tématu mluvilo. V komentáři jen poukázali na to, že je záběr archivní: „Stíhačky Sabre, jako jsou tyto, se dnes rvaly nad řekou Yalu jako psi.“²⁶⁴ Denní zpravodajství bylo na televizi v Korejské válce ještě moc rychlé, zaměřila se tedy i na speciální týdeníky.

6.3.3. Televizní pořady

Televize NBC vysílala přímo o Korejské válce týdeník „*Battle Report – Washington*“, ve kterém informovala o vývoji situace v Koreji – podle oficiálních zdrojů. Vzhledem k tomu, že Korejská válka byla po lednu 1951 především zákopová, více než na strhující bitvy se televize v týdeníku soustředila na zdůrazňování střetu ideologií a americkou snahu potlačovat rozpínající se vliv komunismu. Pořad se vysílal z Bílého domu a moderoval ho náčelník štábu Bílého domu John R. Steelman. Součástí byly rozhovory s vysokými úředníky, ministry, armádními důstojníky apod.,

²⁶⁰ Sullivan 2006: 56

²⁶¹ Edwards 2006: 142

²⁶² Vlastní překlad. [online] TAIBBI, Mike. War reporter recalls getting first TV camera. NBC News. Dostupné z: <http://goo.gl/YXQVCq> (22. 3. 2015)

²⁶³ Viz podkapitola 2.2. Televize

²⁶⁴ Vlastní překlad. Citace produkčního CBS Av Westina In: Bliss 1991: 264

obrazově doplněné o záběry z Koreje. Za objektivní týdeník nikdo nepovažoval, jeho účelem bylo posilovat patriotismus.²⁶⁵ Odborný časopis *Variety* pořad kritizoval jako nudný, obzvlášť za to, že nedokázal využít potenciálu filmu.²⁶⁶

Na CBS běžel od srpna 1950 do srpna 1951 týdeník „*The Facts We Face*“. Začal jako pořad, který měl sledovat posun ozbrojených sil OSN v Koreji, ale později rozšířil svůj záběr na kroky Spojených států ve studené válce obecně. Jeho cílem bylo demonstrovat sílu americké armády, spojovat lid a strašit nepřítele. Televize na něm opět velmi úzce spolupracovala s vládou. Scénář schvaloval Bílý dům.²⁶⁷

Úroveň televizního vysílání o válce se zlepšovala spolu s úrovní televizního zpravodajství obecně. Na jaře 1951 se CBS dostalo pochvaly od *Variety* za čtyřdílň dokument „*Crisis in Korea*“ provázený Douglasem Edwardsem. Byl to dokument bez komentáře sestříhaný ze záběrů od kameramanů stanice, koupených od filmových týdeníků a z armádních záběrů. *Variety* počin hodnotila jako „zajímavý a informativní“.²⁶⁸ Nemůže však být označen přímo za zpravodajský, protože nebyl aktuální.

6.3.4. Edward Murrow a See it Now

Velkou žurnalistickou osobností, která se ve svém televizním vysílání zabývala Korejskou válkou, byl Edward Murrow. Stejně jako mnoho dalších rozhlasových osobností se i on na začátku padesátých přeorientoval na televizi a svůj pořad „*Hear it Now*“²⁶⁹ přenesl s sebou jako „*See it Now*“ – zpravodajský dokumentární týdeník, který se soustředil na závažné národní a světové aktuální problémy.

Sám Murrow se dostal do střetu s cenzurou. V srpnu 1950, době kdy byly ozbrojené síly OSN potlačeny na jihu za pusanským perimetrem, odletěl do Koreje a natočil tam reportáž. Záběry na vybombardovanou vesnici komentoval slovy. „*Když projíždíme údolím smrti, vesnicemi, které*

²⁶⁵ Bernhard 1999: 116

²⁶⁶ MacDonald 1985; Časopis *Variety* vychází v Americe od roku 1905. V době Korejské války vycházel jako profesní týdeník specializovaný na film a televizi.

²⁶⁷ Bernhard 1999: 116

²⁶⁸ MacDonald 1985

²⁶⁹ Viz podkapitola 6.2. Korejská válka v rozhlasu

*shořely, protože jsme ustoupili, (ptáme se) co se stane s lidmi, kteří tu žijí?...Žili na pomezí zoufalství a neštěstí staletí. Jejich bídné statky pohltily plameny války. Sníží fakt, že opět zabereme tuto blechami poštípanou půdu, nebo zvýší její atraktivitu pro komunismus?*²⁷⁰

V srpnu 1950 platila jen dobrovolná cenzura, takže Murrow s materiály přiletěl bez kontroly zpátky do New Yorku, reportáž ale nikdy nebyla odvysílána. Zastavili ji šéfové CBS, protože by ji podle nich mohli použít severní Korejci jako propagandu.²⁷¹ Murrow to později komentoval slovy: „*Cenzura začala z domova.*“²⁷²

Přesto se Murrow do Koreje vrátil. V roce 1952 a 1953 natočil spolu s dalšími šestnácti kameramany a reportéry speciál s názvem Christmas in Korea.²⁷³ Vydali se mezi pěší vojáky do Koreje a sbírali jejich názory na válku, ale také vtípky a vánoční pozdravy.²⁷⁴

Murrow se v něm vyhýbal nafukovanému patriotismu, nezveličoval atmosféru strachu a nepoužíval prázdnou rétoriku. Editorka Variety Abel Greenová v roce 1952 označila Murovovo zpravodajství za: „*historickou kapitolu nové americké žurnalistiky*“.²⁷⁵

²⁷⁰ Vlastní překlad. MacDonald 1985

²⁷¹ Bliss 1991: 263

²⁷² Vlastní překlad. MacDonald 1985

²⁷³ Tamtéž

²⁷⁴ Příloha č. 2. Video 5.

²⁷⁵ MacDonald 1985

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo představit Korejskou válku jinak než skrz optiku televizního seriálu M*A*S*H. Protože tato i ve Spojených státech pozapomenutá válka z poloviny dvacátého století se nesmazatelně zapsala do dějin válečného zpravodajství, ale i do mnohem méně specifické kategorie dějin televizní žurnalistiky.

V úvodu práce jsme si stanovili, že se chceme na Korejskou válku dívat jako na milník válečného zpravodajství. Naším cílem bylo popsat pracovní podmínky a technického zázemí korespondentů, čehož se povedlo docílit v kapitolách čtyři a šest. Technické zázemí korespondentů v Koreji bylo oproti předchozí válce, kterou sledovali převážně z Evropy, špatné, ale postupně se zlepšovalo. Zatímco na začátku války měli korespondenti k dispozici jen jeden telefon, který mohli používat hodinu denně a ještě v noci, po výměně velení měli celý novinářský vlak a problém se vešmi se podle jejich vlastních slov dostal také téměř pod kontrolu.

Po technické stránce Korejská válka znamenala několi výrazných kroků kupředu. Od konce roku 1950 se k přenosu informací do domácích redakcí používal nový model Teletypu schopný přeposlat sto tisíc slov za den. Fotografové začali používat výměnné objektivy značky Nikkor, které pro jejich práci byly přelomové. Rozhlasoví korespondenti mohli poprvé použít nahrávání na zvukovou pásku. Pro televizní korespondenty bylo poprvé úplně všechno, redakce se ale naučily pracovat se starými záběry s aktuálním komentářem a jako první milník tak můžeme stanovit označení Korejské války jako první války v éře televize.

Druhé prvenství a tak i milník plánoval pro Korejskou válku sám velitel ozbrojených sil OSN, když na jejím začátku nezavedl žádnou formální cenzuru. Ukázalo se ovšem, že na tento MacArthurův vizionářský krok zatím nebyli připraveni ani korespondenti, kteří neměli vyvinutý smysl, pro to, co je bezpečné zveřejnit, ani velitelství ozbrojených sil, kde se svobodné zpravodajství líbilo, jen dokud bylo pozitivní a frázi „*ohrožení bezpečnosti*“ rádi zneužívali k odklonění špatné publicity. Nicméně i tak se dá považovat za milník fakt, že Korejská válka byla posledním válečným konfliktem Spojených států, při kterém byla formální cenzura vůbec zavedena. Cenzura znesnadňovala korespondentům práci. Velká část válečného zpravodajství z Korejské války je proto nekritický přepis oficiálních armádních stanovisek. Nečekané bylo zjištění, že cenzura mnohdy fungovala i na domácí frontě. Když se podařilo dostat necenzurovaný obsah do Států, naráželi korespondenti na nechuť editorů a majitelů vydavatelských domů či

televizních stanic, stavět se do přímého střetu se státem. O to cennější jsou příběhy korespondentů, kteří bojovali, aby dostali informace s opravdovou zpravodajskou hodnotou za hranice Asie. Někteří uspěli a jejich články vycházely, jiní čekali na zveřejnění fotografií zachycených v létě 1950 i padesát let.

To, že Korejská válka pokračuje do dnešního dne, protože v roce 1953 bylo podepsáno jenom příměří, koresponduje s tím, že nejčerstvější Pulitzerova cena za článek týkající se Korejské války byla udělena AP v roce 2000. Jak je v práci popsáno, jedná se o ocenění za článek rozkrývající historii válečného zločinu provedeného vojáky Spojených států v prvních týdnech války. Po zveřejnění článku se ozvali jihokorejští přeživší s ohlášením dalších šedesáti válečných zločinů. Nejsou zdokumentovány a nabízí tak příležitost k dalšímu výzkumu.

Seznam zkratek

ABC – American Broadcasting Company

AP – Associated Press

CBS – Columbia Broadcasting System

INS – Internation News Service

KLDR – Severní korejská lidově demokratická republika

NBC – National Broadcasting Company

OSN – Organizace spojených národů

PAD – Press Advisory Division

PSD – Press Security Division

SSSR – Sovětský svaz

U.N. – Organizace spojených národů

USA – Spojené státy Americké

UP – United Press

WSB – Welcome South, Brother

Seznam použité literatury

[online] BAYLEY, Edwin R. *Joe McCarthy and the Press*, Madison: University of Wisconsin Press, 1981. ISBN: 0299086240. Dostupné z: <http://goo.gl/Qg8qMO> (28. 3. 2015)

[online] BERNHARD, Nancy. *U.S. Television News and Cold War Propaganda*. Cambridge: Cambridge University Press, 1999. ISBN: 0 521 59415 4. Dostupné z: <http://goo.gl/VBhXbD> (28. 3. 2015)

[online] BLISS, Edward Jr. *Now the News: The Story of Broadcast Journalism*. New York: Columbia University Press, 1991. ISBN: 9780231521932. Dostupné z: <http://goo.gl/LoSa9f> (28. 3. 2015)

CASEY, Steven. *Selling the Korean War*. New York: Oxford University Press, 2008. ISBN: 978-0199738991

[online] CUMINGS, Bruce. *Korea: The Unknown War*. HALLIDAY, Jon. London: Viking, 1988. ISBN: 9780140104608. Dostupné z: <http://goo.gl/AfR58i> (30. 3. 2015)

ČMEJRKOVÁ, Světlá. *Jak napsat odborný text*. SVĚTLÁ, Jindra. Praha: Leda, 1999. ISBN: 80-85927-69-1

ŠANDEROVÁ, J.: *Jak číst a psát odborný text ve společenských vědách*. Praha: Sociologické nakladatelství SLON, 2005. ISBN: 978-80-86429-40-3

[online] DAVENPORT, Alma. *The History of Photography: An Overview*. Vyd. 3. Boston: Focal Press, 1991. ISBN: 0826320767. Dostupné z: <http://goo.gl/c29eyU> (25. 3. 2015)

DAVIES, DAVID: *The Postwar decline of American Newspapers*. Vyd. 6. London: Praeger, 2006. ISBN: 0313307016.

[online] DAVIES, Robert. *U. S. Army and the Media in the 20th Century*. Kansas: Diane Publishing, 2011. ISBN: 1437923062. Dostupné z: <http://goo.gl/reS48j> (23. 3. 2015)

DEFLEUR, Melvin. *Teorie masové komunikace*. BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ, Sandra. Praha: Karolinum, 1996. ISBN 80-7184-099-8

[online] DIGGS-BROWN, Barbara. *Strategic Public Relations*. Michigan: Cengage Learning, 2011. ISBN: 053463706X. Dostupné z: <http://goo.gl/yXoZYv> (21. 3. 2015)

[online] DUNAR, Andrew J.: *America in the Fifties*. Syracuse (New York): Syracuse University Press, 2006. ISBN: 0815631286. Dostupné z: <http://goo.gl/QpuxQz> (30. 3. 2015)

DVORCHAK, Robert J. *Korejská válka 1950 – 1953*. Brno: JOTA, 1996. ISBN: 80-85617-85-4

[online] EDWARDS, Paul M. *The Korean War*, Westport: Greenwood, 2006. ISBN: 0-313-33248-7. Dostupné z: <http://goo.gl/HL1wsg> (22. 3. 2015)

EMERY, Edwin. *The press and America*. Vyd. 5. EMERY, Michael. Englewood Cliffs: Prentice-Hall, 1984. ISBN 0136979882

[online] HIGGINS, Marguerite: *War in Korea*. Garden City, New York: Doubleday, 1951. ISBN: 978-1258107215. Dostupné z <http://goo.gl/5V6iAp> (21. 3. 2015)

[online] MACDONALD, J. Fred. *Television and the red menace*. Michigan: Praeger, 1985. Dostupné z: <http://goo.gl/G3jjMf> (21. 3. 2015)

[online] MANNING; Martin. *Encyclopedia of Media and Propaganda in Wartime America*. WYATT, Clarence R. Santa Barbara, California: ABC. Clio, 2011. ISBN: 1598842277. Dostupné z: <http://goo.gl/Ti2OkK> (22. 3 2015)

NÁLEVKA, Vladimír. *Horké krize studené války*. Praha: Vyšehrad, 2010. ISBN 978-80-7429-0114

[online] PONCE DE LEON, Charles L. *That's the way it is*. Chicago: University of Chicago Press, 2015. ISBN 9780226256092. Dostupné z: <http://goo.gl/NISKnr> (30. 3. 2015)

[online] PRICE, John. *Orienting Canada*. Vancouver: UBC Press, 2011. ISBN: 0774819863. Dostupné z: <http://goo.gl/SSWF9o> (30. 3. 2015)

REIFOVÁ, Irena & kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN: 80-7178-926-7

[online] RICH, John. *Korean War in living color*. Sagan Dong: Seoul Selection, 2010. ISBN: 978-89-91913-64-6 06910. Dostupné z: <http://goo.gl/MAeAcM> (28. 3. 2015)

ROTH, Mitchel P. *Encyclopedia of war journalism 1807-2010*, Vyd. 2. Amenia, New York: Grey House Publishing, 2010. ISBN: 978-1-59237-678-0

[online] SANDLER, Stanley. *The Korean War*. New York: Routledge, 1995. ISBN 1135767130. Dostupné z: <http://goo.gl/PwX1ws> (28. 3. 2015)

[online] STERLING, Christopher H. *Encyclopedia of Radio*. New York: Routledge, 2004. ISBN: 1135456496. Dostupné z: <http://goo.gl/cL9tck> (28. 3. 2015)

[online] STERLING, Christopher. *Stay Tuned: A History of American Broadcasting*. Vyd. 3. KITROSS, John Michael. New York: Routledge, 2001. ISBN 113568510X. Dostupné z: <http://goo.gl/KRB35X> (21. 3. 2015)

[online] STEWART, Ian. *War, Culture, and the Media: Representations of the Military in 20th Century*. CARRUTHERS, Susan Lisa. Wiltshire: Flicks Books, 1996. ISBN 0-948911-85-9. Dostupné z: <http://goo.gl/QjYrDp> (18. 4. 2015)

[online] STROUT, Lawrence N. *Covering McCarthyism*. Vyd. 58. Westport: Greenwood, 1999. ISBN 0313310912. Dostupné z: <http://goo.gl/nQtaqb> (21. 3. 2015)

[online] SULLIVAN, George. *Journalists at Risk*: Minnesota: Twenty-First Century Books, 2006. ISBN: 978-0-7613-2745-5. Dostupné z: <http://goo.gl/FD6WyB> (28. 3. 2015)

[online] SWEENEY, Michael S. *The Military and the Press*. Illinois: Northwestern University Press, 2006. ISBN: 0-801-2299-5. Dostupné z: <http://goo.gl/zoF6G9> (22. 3. 2015)

TOINET, Marie-France. *Hon na čarodějnice 1947-1957*: Praha: Themis, 1999. ISBN 80-85821-75-3

[online] WESLEY, Jim. *Radio Memories*. Xlibris Corporation, 2011. ISBN 1456897195 Dostupné z: <http://goo.gl/PIUkcA> (21. 3. 2015)

Seznam sborníkových článků

[online] CONWAY, Mike: *The Origins of Television's "Anchor Man."* In: AMERICAN JOURNALISM HISTORIANS ASSOCIATION. *American Journalism: A Journal of Media History*. Routledge. 3. 12. 2014. Ročník 31. Číslo 4. str. 445-467. Dostupné z: <http://goo.gl/jyt0uf> (21. 3. 2015)

[online] DESFOR, Max. *The Korean War Trough the Camera of an American War Correspondent*. In: WEST, Philip. *Remembering the Forgotten War*. New York: Routledge, 2015. ISBN: 9780765606976. Dostupné z: <http://goo.gl/VnrKkq> (17. 4. 2015)

[online] FAZIO, Daniel. *Censorship in the Korean War*. In: *Australian Journal of American Studies*. Australia and New Zealand American Studies Association. 2007. Ročník 26. Číslo. 2. str. 1–19. DOI: 10.2307/41054072. Dostupné z: <http://goo.gl/2kBHgs> (22. 3. 2015)

[online] FRASER, Andrew. *News of a War in a Distant Land* In: *Canadian Journal of Media Studies*. London (Ontario): Ročník 5. Číslo 1. červenec 2009. Dostupné z: <http://goo.gl/Ct9pCu> (21. 3. 2015)

[online] JENKS, John. *Consorting with the Enemy*. In: *The Journal of Conflict Studies*. New Brunswick: The GREGG CENTRE For the Study of War and Society. Jaro 2002. Ročník 22. Číslo 1. ISSN 1715-5673. Dostupné z: <http://goo.gl/x24XZK> (28. 3. 2015)

[online] KIM, Dong Choon. *Forgotten War, Forgotten Massacres*. In: *Journal of Genocide Research*. Research Network in Genocide Studies. Ročník 6. Číslo 4. Prosinec. str. 523–544. ISSN 1469-9494 online/04/040523-23. Dostupné z: <http://goo.gl/EhEzPH> (28. 3. 2015)

Seznam novinových a časopiseckých článků

[online] CHILLINWORTH, John. Too hot to handle. *Amateur Photographer* 16. 3. 2002. Dostupné z: <http://goo.gl/pIuKSI> (23. 3. 2015)

[online] GOLDSMITH, Arthur. How The West was won. *Popular Photography* .New York:Hachette Magazines, leden 1991. Ročník 98. Číslo 1. ISSN 0032-4582. str. 37. Dostupné z: <http://goo.gl/JnH1Tu> (28. 3. 2015)

[online] Archiv časopisu Life. Dostupné z: <http://goo.gl/SswWqW> (28. 3. 2015)

United Press. War is Declared by North Koreans. Fighting of Border. *The New York Times*. New York, 25. 6. 1950

Seznam internetových zdrojů

[online] American War Correspondents/Photographers Who Covered the Korean War. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation. Aktualizováno 9. 4. 2015. Dostupné z: <http://goo.gl/BewDI5> (10. 4. 2015) Autor neuveden

[online] About Stars and Stripes In: *Stars and Stripes*. Washington, D.C, 17. 12. 2014 Dostupné z: <http://goo.gl/CaADcR> (21. 3. 2015) Autor neuveden.

[online] CYCLEBACK, David Rudd. Consise Guide to Press and Publishing Photographs. In. *Centre for Artifact Studies*. Dostupné z: <http://goo.gl/uyFDmD> (10. 4. 2015)

[online] Dopis Elenanor Rooseveltové adresovaný Harry S. Trumanovi. In: *Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman*. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/tU2E3E> (21. 3. 2015)

[online] Dopis Harry S. Trumana adresovaný Eleanor Rooseveltové, 22. 8. 1950. In: *Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman*. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/DZ91HQ> (22. 3. 2015)

[online] DORMAN, Knüt. International Humanitarian Law and the Protection of Media Professionals Working in Armed Conflicts. In: *International Comitee of the Red Cross* 1. 12. 2007. Dostupné z: <http://goo.gl/V5plLt> (21. 3. 2015)

[online] CHOE, Sang-Hun. *War's hidden chapter: EX-GIs Tell of Killing Korean Refugees*. HANLEY, Charles J. MENDOZA, Martha. Asociated Press, 29. 9. 1999. In: *Pulitzer* Dostupné z: <http://goo.gl/ppLOky> (28. 3. 2015)

[online] George Herman on Cenzorship in the Korean War. Washington, D.C.: *Newseum*. Dostupné z: <http://goo.gl/Uog6Bc> (18. dubna 2015) Autor neveden.

[online] GITTING, John; KETTLE, Martin: US and S Korea accused of war atrocities. In: *The Guardian*. Hong Kong. Washington: 18. 1. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/mxe0il> (28. 3. 2015)

[online] GORDON, Jean. Veteran Shares story of Korean War Times. In: *The Daily Courier*. Forest City: 28. 6. 2013. Dostupné z: <http://goo.gl/6iQpfA> (17. 4. 2015)

[online] Jaký je rozdíl mezi AM a FM?. In: *Český rozhlas*. Dostupné z: <http://goo.gl/TpqiHw> (13. dubna 2015). Autor neveden.

[online] LAMB, Brian. *Shooting War*. In: *Booknotes*. TV, C-SPAN, 23. 4. 1989. Dostupné z: <http://goo.gl/1bxH7z> (28. 3. 2015)

[online] LOPEZ, Dan. The AFKN story. In: *Imjinscout*. Dostupné z: <http://goo.gl/OkkWAm> (28. 3. 2015)

[online] MILLHOLLAND, Arthur. A Stars & Stripes Correspondent Memoir. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/6TSUo3> (21. 3. 2015)

[online] Mimeograph. In: *Encyclopaedia Britannica*. Dostupné z: <http://goo.gl/dWbzrj> (10. 4. 2015)

[online] Freeze of 1948. In: *Museum of Broadcast Communications*. Dostupné z: <http://goo.gl/IZYJD6> (21. 3. 2015) Autor neveden.

[online] MURROW. Edward. Murrow Reports on Korean War. In: *Hear it Now*. Rozhlas, CBS, 27. 4. 1951. Dostupné z: <http://goo.gl/HKzqsE> (28. 3. 2015)

[online] NEAL, Steve. Correspondence: 1950. In: *Eleanor & Harry: The Correspondence of Eleanor Roosevelt and Harry S. Truman*. 1950. Independence: Harry S. Truman Presidential Library. Dostupné z: <http://goo.gl/XAIVPe> (21. 3. 2015)

[online]. PETENAUDE, Sara; FLEMING, Kevin. *1950S: GROWTH AND CHANGE*. In: *The history of Radio Broadcasting in Georgia*. Georgia: Georgia State University Dostupné z: <http://goo.gl/1A5ayX> (21. 3. 2015)

[online] *Personal Award: Elmo Ellis*. In: *Peabody Awards*. Athens (Georgia): University of Georgia. Dostupné z: <http://goo.gl/RRvUsH> (21. 3. 2015) Autor neuvaden.

[online] Rada Bezpečnosti. In: *Informační centrum OSN v Praze*. Praha: Informační centrum OSN. Dostupné z: <http://goo.gl/v829nr>. (18. 04. 2015) Autor neuvaden.

[online] SCHOENHERR, Steven: History of the Newsreel. In: *South Bay Historical Society* Aktualizováno 2. srpna 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/ChbwES> (21. 3. 2015)

[online] STEELE, Bruce. Korea: How the Korean war changed the way military conflicts are reported. In: *University Times*. University of Pittsburgh. 22. 6. 2000. Dostupné z: <http://goo.gl/VQ3OYH> (21. 3. 2015)

[online] Korean foxhole newspaper. In: *Paperlessarchives*. Dostupné z: <http://goo.gl/DQmMIM> (29. 3. 2015) Autor neuvaden.

[online] VALLOWE, Ray. Press Coverage Propaganda or Good Press. In: *Korean War Educator*. Illinois: Korean War Educator Foundation, 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/twFkj0> (13. 4. 2015)

[online] TAIBBI, Mike. *War reporter recalls getting first TV camera*. In: *Nightly News*. TV, NBC, 24. 7. 2008. Dostupné z: <http://goo.gl/YXQVCq> (22. 3. 2015)

[online] *The Teletype Story*. Teletype Corporation, 1958. Dostupné z: <http://goo.gl/VxnJSq> (10. 4. 2015)

[online] UN. General Assembly. Art 2 (a) *.Protection of Journalists engaged in dangerous missions in areas of armed conflict*. 1. 8. 1975. UN document A/10147. Dostupné z: <http://goo.gl/IaozLz> (21. 3. 2015)

[online] UN Security Council: *Resolution of 27 June 1950*. Washington: UN, 27. 6. 1950. Dostupné z: <http://goo.gl/ISkX8N> (21. 3. 2015)

[online] WILLIAMS, Jeremy: Kill 'em All': The American Military in Korea. In: *Timewatch*.TV, BBC, 1. 2. 2002. Dostupné z: <http://goo.gl/5du1cd> (23. 3. 2015)

Přílohy

Seznam příloh

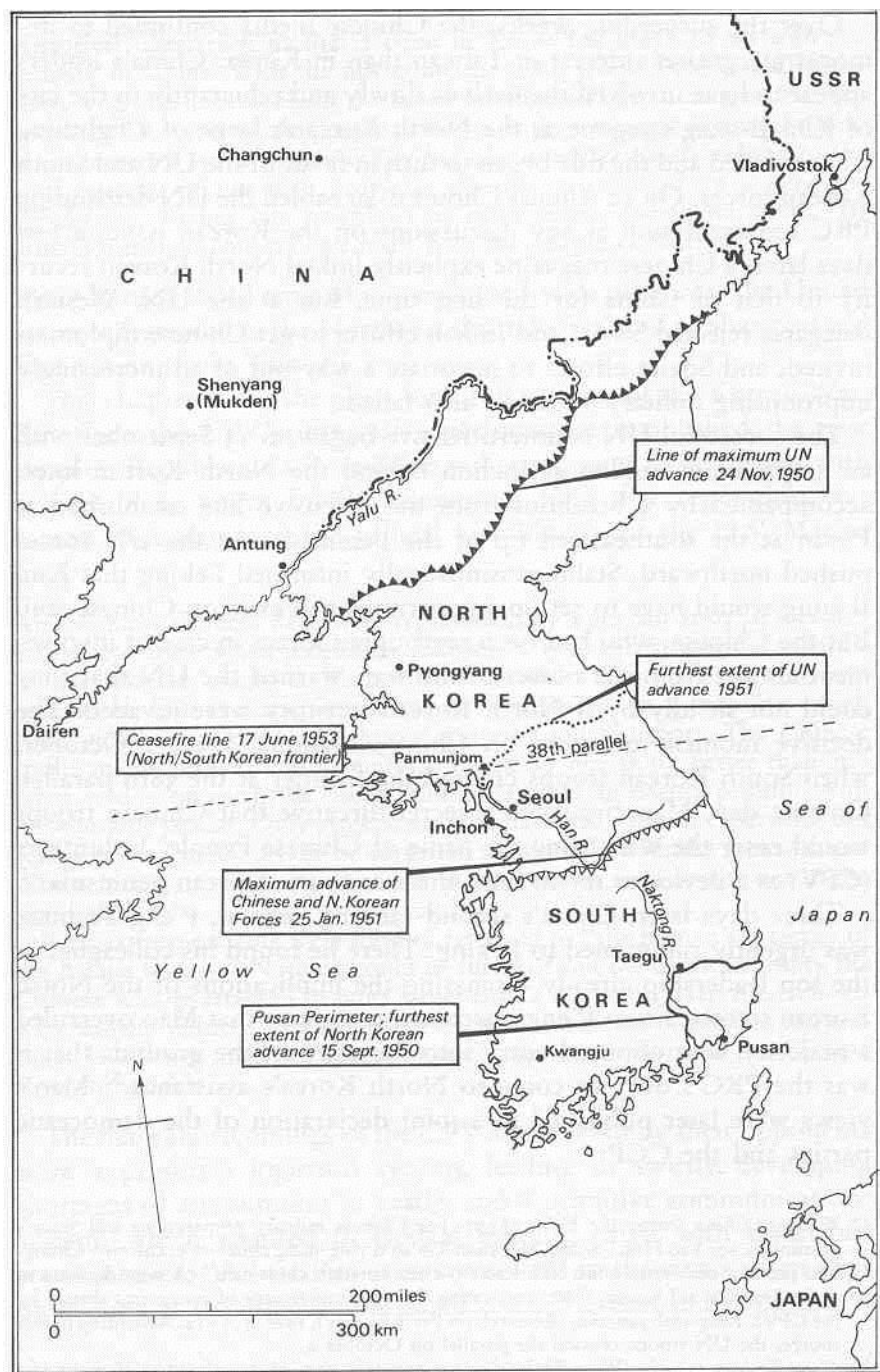
Příloha č. 1: Seznam fotografií, obrázků, schémat

Příloha č. 2: Seznam videí

Příloha č. 1: Seznam fotografií, obrázků, schémat

Obrázek 1

Mapa postupu vojsk obou stran válečného konfliktu. In: Katedra asijských studií Univerzity Palackého. Dostupná z: <http://oldkas.upol.cz/mapy-xl.php> (30. 3. 2015)

MAP 6. Korean War

Obrázek 2

Nášivka U.N. War Correspondent. Autentické nášivky se dají zakoupit na mnoha internetových aukcích. Obrázkové přílohy 2 a 3 nabízejí porovnání jednoho typu nášivky vyfotograovaného na stránkách věnovaných historii ozbrojených služeb Nového Zélandu a Austrálie, která se do konfliktu zapojila jako jedna ze zemí OSN, a dobové fotografie korespondenta INS a NBC Johna Riche. Jedna z variant označení korespondentů v Korejské válce. Dostupné z: <http://goo.gl/woYkpU> (13. 4. 2015)

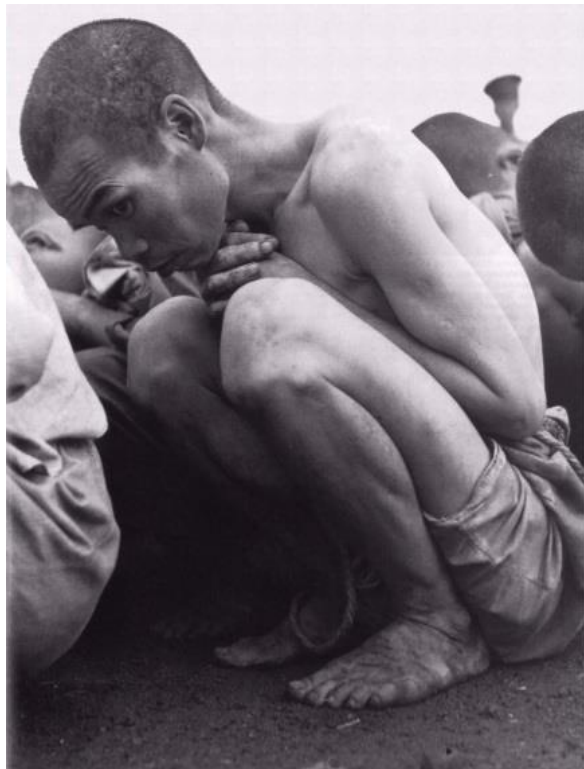
Obrázek 3

Zde je nášivka patrná na rameni korespondenta Johna Riche. Dostupné z: <http://goo.gl/Kl0Pi6> (13. 4. 2015)

Obrázek 4

HARDY, Bert. *Picture Post*. Jihokorejskými vězni svázaní na korbě nákladního auta. Dostupné z: <http://goo.gl/xHY401> (13. 4. 2015)

Obrázek 5

DUNCAN, David Douglas. *Life*. Voják se právě dozvěděl, že je jeho jednotka bez munice. [fotografie] Dostupné z: <http://goo.gl/kUb9IM> (13. 4. 2015)

Obrázek 6

DUNCAN, David Douglas. *Life*. Raněný poté, co jeho džíp najel na minu, pláče na okraji silnice, když se dozvídá o tom, že jeho kamarád výbuch nepřežil. Dostupné z: <http://goo.gl/8xwrSP> (13. dubna 2015)

Obrázek 7

DEFOR, Max. *AP*. Zmrzlé ruce civilistů prostupující sněhem.[fotografie]. Dostupné z: <http://goo.gl/U5IGpb> (13. dubna 2015)

Obrázek 8

DESFOR, Max. *AP*. Obyvatelé Pchjongjangu v Severní Koreji a uprchlíci z jiných oblastí lezou nebezpečně po zničených traverzách utíkající na jih přes řeku Taedong, na úprchu před postupem čínských komunistických vojsk. Fotografie vyhrála v roce 1951 Pulitzerovu cenu. Dostupné z: <http://goo.gl/Z1mNB8> (13. 4. 2015)

Obrázek 9

NOEL, Frank. *AP*. Britští váleční zločinci hrají fotbal na olympiádě v severokorejském zajateckém táboře. Noel byl v době pořízení fotografie také válečný zajatec. Obrázek prošel přes cenzory na obou stranách konfliktu. [fotografie] Dostupné z: <http://goo.gl/U60oaU> (13. 4. 2015)

Obrázek 10

BOURKE-WHITE, Margaret. *Life*. Člen jihokorejské národní policie drží hlavu oddělenou od těla severokorejského komunisty během Korejské války. Dostupné z: <http://goo.gl/7W9yt3> (13. dubna 2015)

Příloha č. 2: Seznam videí

Video 1

Epizoda, ve které moderátor Edward R. Murrow odkrývá pravou tvář senátora Josepha McCarthyho. Zdroje se liší v názoru na to, zda měla epizoda podíl na úpadku senátorovy moci.

[DVD] *See it Now*. TV, CBS. 15. března 1954. Dostupné také z: <http://goo.gl/op7Ffn> (14. 4. 2015)

Video 2

Epizoda patnáctiminutové zpravodajské relace televize NBC moderované Johnem Cameronem Swayzeem. Ukazuje jednoduché prostředí televizního studia – moderátor sedí za stolem, odřikává text z paměti, jako opora mu slouží papír na stole. Zprávy z Koreje jsou pokryté oficiálními záběry námořnictva.

[DVD] *Camel News Caravan*. TV, NBC. 19. 9. 1952. Dostupné také z: <http://goo.gl/Lg5JKf> (14. 4. 2015)

Video 3

Úvodní znělka první zpravodajské relace vysílané na CBS vícekrát do týdne.

[DVD] *CBS-TV News with Douglas Edwards*. TV, CBS. Dostupné také z: <http://goo.gl/cLmpnx> (14. 4. 2015)

Video 4

Epizoda armádního seriálu „Report to the Armed Forces“ o bojových kameramanech.

[DVD] *The Role of the Combat Cameraman*. In: *Report to the Armed Forces*. Propagační film. Department of Defense, 1952 – 1953. Dostupné také z: <http://goo.gl/c4Ei2C> (22. 3. 2015)

Video 5

Ukázka z dokumentu *Christmas in Korea*.

[DVD] Edward Murrow. *Christmas in Korea*. TV, CBS. 28. 12. 1952.